

CLEVELANDSKA AMERIKA

NEODVISEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELANDSKA
AMERIKA

Excellent advertising
medium.

ST. 31. NO. 31.

CLEVELAND, OHIO, PETEK, 18. APRILA 1913.

VOL. VI

Mestne novice.

Stari mestni boj pri cestni železnici se bo najbrž zopet prileč. Mesto hoče imeti svojo železnicu.

CENEJSJA VOŽNJA.

Predsednik clevelandške cestne železnice, John Stanley, je komisar mesta pri cestni železnici, sta si v laseh. In posledica tega boja med tem dvema možakoma bo najbrž, da mesto prevzame cestno železnicu v svojo last in bo znižala tudi vožnjo. Stvar je sledenje: Vodstvo cestne železnice se mora ravnati po gotovi pogodbi, ki je sklenjena med mestom in kompanijo. Ta pogodba pravi, da železnica nismo potrošili več kot 11 centov in pol za vsako miljo, ki jo prevozi po mestu. Kompanija bi pa sedaj rada imela dvajset centov in pol za vsako miljo, ker se pa mestni komisar Witt temu ustavlja, ne prestane kompaniji družega kot izrabiti razsodišče, ki bo stvar razsodilo na podlagi dejstev, ali pa mora kompanija takoj prodati mestu vse kare, tire in sploh vse, kar ima.

Na vsak način se pa lahko pripravimo zopet na hud boj po cestne železnice, kakor se je vrnil svoje dni v Johnsonovih časih. Župan Baker in komisar Witt pazita strogo na mestno korist, in za seboj imata vse ljudstvo. Če dobi mesto v oblast cestno železnicu, tedaj se bo znižala vožnja od 3 centov na dva centa in pol, ali dva tiketa za pet centov, kar znesne sto procentov cenejsjo vožnjo kot jo imamo v sploh kakem ameriškem mestu.

—Naše naročnike, ki so brali krasen roman "Notre Dame de Paris" opozarjam, da se bo ta nad vse zanimiv roman kazal v premikajočih slikah v četrtek zv. čet. 17. aprila v Norwood gledališču, 6210 St. Clair ave. Videli boste krasno ciljanko Esmeraldo, nezvestega in fanatičnega arhideakona Frola, groznega zvonikarja Kvasimoda, itd. Rojaki so vabjeni.

—Slovenske gostilnicarje pozarjam, da naj zaenkrat zapro svoje prostore v nedeljo popolnoma. Tako je naznana gostilničarska unija. Baptistska bratovščina špiceljnov ima že nad 150 krmarjev, ki so točili pijačo zadnje nedelje, in kakor hitro se vrne župan McQuigg v East Cleveland, bodo morali vsi gostilničarji na sodbo. In kdor bo obojen, že naprej ve, da jeseni ne bo dobil dovoljenja za gostilno. Marsikdo ne ve, da je zapisan pri baptistih. Mnenje saloanske zveze je, da se za enkrat zapro vsi salooni, in sčasoma se bo sposlovalo dovoljenje, da bodo morali vsi gostilničarji na popolnoma odprte tudi spredaj, vendar sedaj je treba, da je vsakdo previden. To smo povedali v dobrem mnenju, da se nihče pozneje ne bo kesal.

—Zadnji dnevi so bili prav spomladanski. Sedaj je čas, da se otrebi zemlja okoli hiš in se poseje kaj zelenega. Mestni zdravstveni svet jaka priporoča ljudem, da očistijo okoli svojih hiš, in če imajo le kaj prsti, naj posejajo.

—Druženi Slovaki v Clevelandu so se ta teden posvetovali kako naj ustanove svojo lastno banko, ki bi imela ime narodne banke, in bi se ravnala po zvezinih postavah. Začetni kapital naj bi bil \$50.000.

—V torku zdaj zjutraj je umrlo v holnišnici sv. Aleša

Antonija Zakrašek, stara 29 let. Zopet je zapustila mlada mati svoje otroke, katerih je štiri, v starosti enega meseca do pet let. Pretečeni četrtek se je jokajoč poslovila od svojih otročicev, kakor bi vedela, da jih nikdar več ne vidi, da se ne vrne živa več med nje, katere je tako ljubila. Bolesen je ni bila tako huda, toda prvi se je pridružila še pljučnica, ki je vzela mledo živiljne. Pojknica ji doma iz Velikih Lipljan na Dolenjskem, kjer ima očeta, štiri brate in štiri sestre. V Ameriki je bivala sedem let. Tukaj pa žaluje mož in štirje otroci, ki matere nikdar ne bodo poznali. Tu ima brata in sestro. Bila je članica dr. Sreca Marije, ki ji je v četrtek privedlo zadnji spred.

—Staršem Cankar je umrla dveletna hčerka Ana.

—Nov slovenski šport v pravresnem smislu se začne v Clevelandu. Poročali smo že, da se ustanovila "Slovenian Home League", ki je prva slovenska liga za šport v Z jed. državah. Slavnostna otvoritev se vrši v nedeljo, 27. aprila, ko prikrojajo na Drugovičev baseball prostor v Nottinghamu igralci dr. Z. M. Božič, sv. Alojzija in dr. Edinost. Igralci so si preskrbili tako lepe obleke, ki so stale tudi precej denarja. Priporočamo torej Slovencem, da se tudi oni zanimajo za ta šport, ki je tako priljubljen pri drugih narodih. Liga je preskrbila tudi plakate, na katerih bodo natančno označeni dnevi, kdaj se igra. Gostilničarji in trgovci so pa proseni, da puštijo plakate viseti skozi celo sezono.

—Nemci hočejo povečati svojo bolnišnico. Potrebujejo \$85.000. Prvi dan so nabrali \$20.000.

—Nasprotovniki župana Bakerja mu očitajo, da ima polne blagajne denarja, pa ne pusti, da bi se ta denar potrošil za razne stavbe, kakor je bilo dočeno. Se že vidi, da se začenja boj pred volitvami. Primarne volitve za župana, mestne svetnike in druge urade se vršijo letos meseca septembra. Po novem čarterju pa bodo primarni volitve odpravljene.

—Od 1. januarja pa do danes se je v našem uradu oglašilo 48 prisilcev za prvi državljanski papir, 16 pa za drugi državljanski papir. Kdor se je dosedaj zakasnil, naj se oglasi.

—V torku je padlo po Clevelandu 225 davčnih ceniles. Predsednik urada za cenilev predmetom se je izrazil, da kdor je v dvomu glede kakih podrobnosti, kako naj navede svoje premoženje ali lastnino za davke, naj se obrne na celnih urad, ki bo zastonj vsakemu vse pojasnil. Tako si vsak meščan prihrani odvetnikove stroške.

—George Appelton je bil v sredo kaznovan od sodnika McGannona na \$100 kazni, plačati mora vse stroške in sedeti eno leto v ječi, ker je neki delkici, Alice Pešel, 6242 St. Clair ave. objavil zakon, dasiravno je bil mož že poročen.

—V Clevelandu bodo organizirali unijo postopačev ali trampov. Sem je prišel glavni tajnik trampov Fredericks, Unija postopačev ima namen odpraviti postave v nekaterih južnih državah, glasom katerih lahko tam primejo vsakega postopača in ga prisilijo na delo.

—Hrv. društvo "Prosvjetna" ima v nedeljo v Grdinovi dvorani lepo narodno hrvatsko igro "Seoska Lola". Slovenscem priporočamo, da se udeležijo te igre, ki je tako zanimiva, in ker slovenskih iger itak nimamo.

Premirje.

Ruska vlada je posredovala, da nastane na Balkanu v najkrajšem času premirje med sovražniki.

ČRNOGORCI SE DRŽE.

London, 16. aprila. Vsa znamenja kažejo, da se sklene na Balkanu v najkrajšem času mir. Tajne govorice pravijo, da so baje Bulgari in Turki že sami se medseboj pogodili, toda uradno o tem ni ničesar znanega. Prva poročila o premirju so prišla iz Carigrada, in tudi ruska vlada ima enaka poročila. Kakor se poroča iz Petrograda je ruska vlada mnogo posredovala, da se sklene mir med sovražniki.

V londonskih krogih so pomenja, da se bo začela v Londonu v najkrajšem času konferenca poslanikov in mirovnih zastopnikov. Brzjavka iz Carigrada poroča, da je že nastalo nekako premirje.

Jako važno brzjavko priobčujejo francoski listi. Baje je bulgarski vladni list pisal, da se je bulgarska vlada posvetovala z ostalimi balkanskimi državami in je vsem državam svetovala, naj se pomirijo, da se konečno urede razmere na Balkanu. Bulgariju je zadovoljila s predlogom velesil glede miru in s tem, kar bo dobila.

Enako zadovoljna je tudi Srbija, le Grki niso nič kaj pri volji prenehati z vojsko, dokim Črnogorci trdrovratno vztrajajo pri boju. Brzjavka se poroča, da se bo mir še ta teden skleni.

Cetinje, 16. aprila. Vlada je danes naznana vsem velesilam v Evropi, da Črna Gora ne potrebuje nobenega denarja kot odškodnitve za Skader, in da se bo umaknil svojim pravicam za Skader le tedaj, kadar sovražnik popolnoma potolče ves narod. Kralj Nikola ne misli odstopiti, kakor se je poročalo, pač pa načeljuje svojim vojakom, ki se nahajajo pri Skadru.

Društva in trgovci pozor!

Zopet smo založili večje število slovenskih rezitnih knjižic. Rezitne knjižice so tako narejene, da jih društva in trgovci lahko v vsakem mestu Zjednjenih držav rabijo. Reziti so tiskani na finem, belém papirju in vezani skupaj 75 v eni knjižici. Vsako društvo bi moral imeti take rezite za raznega plačila. Cena eni knjižici je 15 centov, po posti 22c. ker znaša sama poštnina 7 centov.

Morski pajek.

Santa Monica, Cal., 17. aprila. Ko se je kopala v morskem zalivu Mrs. Malone, jo je nadomu zgrabil velik morski pajk. Rešili so jo neki igralci, ki so imeli vaje v bližini. Mrs. Malone je bila potegnjena za jedno s pajkom iz morja. Pajek je meril v premeru 4 čevlje in je tehtal 15 funtov.

V času draginje.

New York, 17. aprila. Jos. Cooper je na vogalu Broome in Willet Street prodajal frankfurter, cent za komad. Pred kratkim je pa dobil konkurenta Barofskega, ki je ponujal za en cent tri četrt frankfurterice in pol žemlje. Cooper je zgubil trgovino. Toda včeraj se je zopet pokazal na svojem prostoru in velik plakat je naznajan: Cela frankfurterica, cela žemlja in kozarec limonade, vse za četrt cent. Barofski se je umaknil.

Štrajk narašča.

V Belgiji se štrajkarjem pridružujejo vsak dan nove vrste delavcev za splošno volitveno pravico.

MIR JE OHRAJEN.

Bruselj, Belgija, 17. aprila. Viada je danes izdala poročilo, ki pravi, da je 275.000 delavcev v Belgiji odšlo na štrajk pri pridobitev politične moči pri volitvah, da se tako odpravi sedanji volitveni sistem, pri katerega sistem imajo bogati izključno pravico do volitve.

Socijalistični voditelji pa trdijo, da je najmanj 400.000 delavcev na štrajku. Danes se je dogna, da je belgijska vlada tako v skripcih, ker ima premašno premoga, da bi vzdrezala belgijske železnice. Premoga pa zmanjšalo že proti koncu tega tedna, nakar se bo moral promet ustaviti. Radi pomanjkanja premoga bodojo pa morali zapreti tudi elektrarne in plinarne, radicesar bo moral zopet več delavcev pustiti delo.

Emile Vandreveide je danes vrnil iz potovanja po provincijah. On je socijalistični vodja štrajkarjev. Vozil se je z avtomobilom okoli in nadzoroval položaj. Izrazil se je slade:

Ves promet je oviran v pričazetih provincijah. Izmed 28.000 delavcev v teh okrajih jih je 16.300 na štrajku.

Poročila iz raznih krajev češče govorijo, da bo imel štrajk uspeh. Delavci se še neprestano pridružujejo štrajkarjem, in le v okrajih, kjer imajo katoliške delavske unije moč, se klavže necejo priklopiti štrajkarjem, pač pa delajo še naprej. Nasilja se dosedaj še ni pripetilo nobenega, razen par izjem, ko so se popolnili štrajkarji in neštrajkarji. Tudi nekaj hiš je podprtih.

Največja nevarnost od štrajka pa preti belgijski mednarodni razstavi, kateri bi moralni kralj otvoriti prihodnji teden v Ghentu. Župan mesti Ghent se je izjavil: Jako se bojim, da bo štrajk razstavi sil; škodljivo. Sestdeset odstotkov francoskih tovarnarjev se je izjavilo, da ne pride na razstavo, in tem je sledilo 30 odstotkov francoskih tovarnarjev. Bojim se, da tudi Amerikanec ne bo Razstava bo odprtta 26. aprila. Deča se vršijo naprej, ker je tam zaštrajkal samo kakih 50 delavcev izmed 1500. Civilna garda je razpršila danes 200 štrajkarjev, ki so hoteli napasti neko tovarno v Ghentu. Vladni krogovi skribi, ker število štrajkarjev narašča, namesto da bi se manjšalo. Politika socijalistov je bila pokazati moč delavstva pologoma, vsak dan več, radicesar niso ustavili sprva vse industrije ampak ologoma. Več sto mašinistov v izdelovalnici orožja je danes odložilo delo. Razburjenje narašča. Včeraj je bilo več delavcev zaprljih.

Največja nevarnost od štrajka pa preti belgijski mednarodni razstavi, kateri bi moralni kralj otvoriti prihodnji teden v Ghentu. Župan mesti Ghent se je izjavil: Jako se bojim, da bo štrajk razstavi sil; škodljivo. Sestdeset odstotkov francoskih tovarnarjev se je izjavilo, da ne pride na razstavo, in tem je sledilo 30 odstotkov francoskih tovarnarjev. Bojim se, da tudi Amerikanec ne bo Razstava bo odprtta 26. aprila. Deča se vršijo naprej, ker je tam zaštrajkal samo kakih 50 delavcev izmed 1500. Civilna garda je razpršila danes 200 štrajkarjev, ki so hoteli napasti neko tovarno v Ghentu. Vladni krogovi skribi, ker število štrajkarjev narašča, namesto da bi se manjšalo. Politika socijalistov je bila pokazati moč delavstva pologoma, vsak dan več, radicesar niso ustavili sprva vse industrije ampak ologoma. Več sto mašinistov v izdelovalnici orožja je danes odložilo delo. Razburjenje narašča. Včeraj je bilo več delavcev zaprljih.

Sufragete.

V Londonu so začale včeraj hišo nekega poslanca. Pri Bath, Wales so porezale vse telefonske žice. Vlada je pravovala vsa zborovanja sufragete.

Banka zapirajo.

Velika narodna banka v Manchesteru, Tenn., je zaprla svoja vrata. Ulog ima čez tri milijone. Narodna banka v Norwich, Conn., je tudi zaprla včeraj vrata.

Japonska rabi denar.

Pariz, 16. aprila. Japonska vlada je danes v tem mestu naredila 38 in pol milijona posojila. Denar rabi za železnice.

Naselniške postave.

Delavski tajnik Wilson hoče zmanjšati sitnosti, ki jih imajo naseljenici ob prihodu v Ameriko.

PRIZIVNI ODBOR.

Iz Washingtona se poroča, da je delavski tajnik Wilson sklenil pred drugačiti postave, ki se tičejo takih naseljencev, katerim usoda ni mila in so bili od naselniškega komisarja zaravnjeni, da stopijo na ameriško zemljo. Dosedaj je bila navada, da je komisar odredil deportacijo naselniških, ki smo za posljeni pri American Glass Co. V tej tovarni vedno delavcev primanjkuje. Zakaj? Zato ker je naporno delo, povrhu tega pa še tako pičla plača. James City je oddaljen od mesta Kane eno uro. Tu smo v sredini gozda, kjer je jasno, da je moral potem pred poseben odbor, ki je naselniški, pove dal, da ima pravico pritožiti se v Washington. Naselniški pa navadno ne ve, kaj to pomeni, in tako preteče navadno več dnev. Predno se dobi kak prijatelj ali kak zastopnik naselniških družb, ki se potegnejo za naseljenca. Ce se potem naredi prizvba, pride naseljenec pred komisarja, ki spise report in ga pošlje v Washington. Tako mine zopet več dnev, predno pride do konečnega odloka. Rojakom bi svetoval, da bi se naročili nanj. Iskreni pozdrav vsem rojakom in rojakinjam.

Sedaj se bo to spremeno. Na Ellis Islandu ustanovijo poseben odbor, katerega obveznost je na končna. Ali pa pošlje delavski tajnik tja svojega posebnega zastopnika, ki ga bo nadomestoval v vseh poslih in od katerega besede bo odvisna usoda vsakega naseljenca. Seveda pričakujejo sedaj z največjo radovostenostjo, kakega človeka bo delavski tajnik Wilson tja poslal. Ali bo liberalen človek, ki bo dovolil vstop naseljenecem, ali bo trd mož, ki bo posiljal nazaj naseljence za vsako malo napako.

Sedaj pa najbrž ostal na

svojem mestu, dasi se skoro

vsi uradniki menjajo radi nove

Nos.**Silvester Košutnik.**

Nos je takoj na prvi pogled sredotočje našega obraza. Kakor nekak trinog vedel si je prisvojiti ono mesto, raz katero najlože prevladuje svoje obzore. Narava sama na sebi mu je sicer principijelno odkazala le mirno stališče, in čeprav moramo nepristranski priznati, da je nos eden tistih redkih faktorjev — po domače bi rekli predmetov — kateri se značaj no trdno drže svojega načela, vendar bi spoznal natančen kritik, da je tudi nos — otrok svojega časa. Čas, največji sovražnik obstoječih razmer, ločil se je tudi nepremičnega ličnega sredotočja. Le vzemimo v poštov star vek. Klasični grški nosovi, kateri so bili takrat takoreč edini na dnevnem redu, šli so že davno pot vsega posvetnega. Danes ne najdemo niti enega več. Uverjen sem, da bi se tudi nos starošpartanskega zakonodajalca in licemera Likurga pri vsej svoji pendantnosti bil tekom poznejših časov izpremenil v nekak karakterističen izrastek, kakršen je znaten našim novodobnim juristom.

Toda, če že hočemo nos vseti v poštov v isti meri, v kateri si zasluzi, ne smemo ga toliko opisavati zgodovinsko, kakor prirodopisno. Če je vžival nekdanji grško klasični nos brez izjemno priznanje, bi današnji moderni struji na nikakršen način ne mogel zadostovati. Ljudski okus je postal današnji tako izbirčen, da bi se nikakor ne zadovoljil z enoličnimi nosovi. Narava je skrbela kot dobra mati, da popolnoma zadosti vsestranskim zadevam, katere ji stavi nezadovoljni zemljan. Izber med raznolikimi nosovi je tedaj tolikšna, da je res za človeka edino to najboljše, da prinese svoj tako ali tako obrazen nos že s seboj na svet. Le edino svetopisemsko izvoljeno ljudstvo ima še svoj izvoljeni nos. Brez vsakega panta je, a vendar se še do danes ni nihče lotil njegove ponaredbe — karakteristično zrest je ostal do danes svojemu ljudstvu, čeprav ima včasih svojo domovinsko pravico — skoraj v polževi luščini.

Ker nimam namena tabelaricne omeniti vse nosove v njegovi navpični, več ali manj vodoravnih in tako ali tako pokončni legi, zadovoljujem se samo z omembjo, da bi ga nekateri lahko merili na pedi, medtem ko ga mora zopet drugi pri dočasnem opravku, pri katerem se nos rad kot olikanec skrije v robec, s pretresljivo natančnostjo iskati med čutili vida in čuska. Poslednje je rado sosebno pri nežnem spolu. Rečem pa posebno, kajti tudi gri nežnem spolu se najdejo neredko nosovi, kateri bi kot nekaki markantni tečajniki izbili vse moške zastopnike iz konkurenčne.

Nos pa se ne sme cenjevati samo po zunanjosti. Njeni je modra stvarnica odmerila prav zaprav le notranje, ali priljubo rečeno duševno delovanje. Nos se torej lahko presečno šteje med inteligenco. Toda ne smemo misliti, da je raditega, ker spravlja v zvezo z raznimi duhovi, že kakšen spiritist. Nikar ne! Zdrav in nepočakan je en vedno le nasprotnik vseh duhov, naj si bodo ti slabí ali preveč dobrí. In kako zna biti občutljiv! Skrajno razburjen pozabi včasih celo na svoje mirno mu odkazano stališče in se jame vikati ter obračati, da se spuntajo vse kite in žilice v brazu.

Ket tako merodajnemu faktorju se ni čuditi, ako ima tudi on — kakor je to sploh navada pri vseh onih, kateri so se po svojih izvanrednih in odličnih sposobnostih vzpeli na visijo stopinjo — svoje sovražnike, ki ga obrekujejo in opravljajo pri vseki ugodni priliki. Ako se nos tegi ali onega vtakne v vsako zadevo, katera se le nudi, tedaj ravna on kakor zvesti sluga svojega gospodarja in je vsikdar odgovoren le zadnji. Ako mu drugi radi tuamtam oči-

tajo občutljivost, kdo se mu bo čudil, ko vendar ne more prenašati vseh onih moralnih in fizičnih brc, s katerimi ga skuša krmiti nerazsodno in brezozirno ljudstvo.

Samnasobi ni nikakršen samopasneč. Če je njegov gospodar zadovoljen, ako se ga vodi za nos, je tudi zadnjemu prav. Če hoče gospodar hoditi za nosom, hodi lahko, kakor doiglo hoče; nos se mu nikdar ne bo ustavljal. Dobrovoljno trpi preminogokrat, da se njegov premočno vinjeni lastnik vpre z njim ob cestni tlak, da, da — z zadnjim si upa, temkovati še celo večkrat; pogumno in požrtvovalno preliva kri za svojega gospodarja in mirno nosi še veliko dni pozneje raznobarvne sledove krvave bitke. Svojemu gospodarju je tako udan, da njemu najlubo mnogokrat prelevi svoje značajno mišljenje in z mišljenjem tudi — svojo belo zunanjost. V svoji skrbi za telesni blagov gospodarjev pokuka vsikdar prvi v kozarcem in se zadnji izmakne iz njega. Same zadovoljnosti ves redce sveti se ne redko kakor novonalanik bakren storžič v solnčnem svetu.

Da ima torej naš merodajnež mnogo sovražnikov, ni se nam čuditi. Pa čuditi se moramo, kako more ta zvesti in neodkupljivi spremjevalec nekaterim vrstan ljudi služiti za vzornegativnega odklikovanja. Tudi kot negativno odklikovanje obdrži nos svoje pravcate ime, čeprav ima takoj samo moralno obliko. Opazovali so, da čim višje je mesto, na katerem se podeli, tem večje je njegovo število, katero se potem razdeli na nižje sloje, seveda na podrejene. Moraličen nos je torej mnogokrat kakor gljivica, ki se tekom kratkega časa zaplodi mnogoštevilnokrat.

Ne mislimo pa, kakor bi bil fizičen nos naklonjen moralnemu. Nikakor ne! Da, celo njegov očiten nasprotnik je. Kolikekrat si vzame na pomoč vseh pet prstov desne — mnogokrat tudi vseh pet leve roke — da lahko z njihovo pomočjo pokaže, kako dolg bi sam lahko bil, a bi proti njejmu še celo nič ne izgubil svoje veljav.

Izgubljeno življenje**Fr. Svak.**

Tovarniška sirena je zapisala s svojim odurnim glasom, ki sega nevajenemu človeku do kosti.

Delayci na železniški proggi, ki so med odmorom počivali v seni, so se na njen glas počasi vzdigovali, pretegovali od napornega dela utrujene ude ter z nevoljo in nekako skrbjo segališčo orodju. Vse to so delali tako mehanično, da se je poznalo, da so že mnogo življenskih moči darovali temu dečku, mnogi celo mladost in že lepa moška leta...

Kakih dvajset korakov od tovarišev je ležal v travni mlad mož in si optreš komolecem na zemljo podpiral z roko glavo. Vsa njegova postava, posebno še plemenitije poteze na njegovem izmučenem obrazu, je pričala, da je živel še nedavno v boljših razmerah. Tudi neogorele in za tako delo prešibke roke ter krvavi žulji so pričali, da je še nedavno opravljaj lepše in lažje delo. Njegova oblike je bila prikrojena na finiji način nego tovarišem, a vendar je bila tako obnosena, da bi malokateri izmed delavcev hotel menjeni z njim.

Na sirenini glas je najprej samo nahalno vzdignil glavo, kateri bi premislil, ali naj vstane ali ne, toda ko je videl, da vstaja tovariš, se je dvignil tudi on, a video se je, koliko truda in premagovanja ga je to stalo, ne samo telesno, ampak lahko je bilo tudi videti, da se v srcu sramuje takega dela. Pogled je na žuljave roke in prijeti za samokolnico. Ker je bil še novinec, so mu odločili tovariši to naporno delo.

Stepal je enakomerno za samokolnico in komaj se je zavedal, kaj dela. Le včasih, ko so

mu omahnile onemogle roke ob telesu in ga zaskeleli krvavi žulji na rokah, se je za hip streznih in se zavedel svojega težkega dela, a kmalu se je zopet zatopil v prejšno malobrižnost. Včasih se je hotel vsesi in si za trenotek odpočiti, a spomnil se je, da ne sme, ker drugače bi mu lahko odtrgali pri placi, ki že tako ni bila posebno velika. Ko so ga nadlegvale take skušnjave, se je nasmehnil, kakor bi se posmehoval sam sebi, pljunil na roke, kakor je videl tovariše, vlekel naprej in začenjal vedno znova, cel dan brez spremembe.

Njegove misli pa niso bile nikdar pri delu, ampak so mu vedno, če tudi zoper voljo, uhaiale nazaj v lepše minute čase.

"Kdo bi pričakoval: najboljši v razredu, večkrat vsem postavljen v vzgled — sedaj pa tak..."

Večkrat je nevede ponavljal te besede in vselej ga je spreletelo nekaj — kakor kesajne in sramota.

Spominjal se je presrečnih dijajkih let, ko se je prezirljivo oziral po svojih slabših tovariših in si domisljal, da postane vsled izredne nadarjenosti nekaj nenavadnega, da bodo ti sočiteli strmelib od njegovih besed. Tako si je bil v svesti svoje moči in zmožnosti, da niti pomisli ni nikoli, da bi mu moglo keda spodeliti. Predstojniki in tovariši so zaupali vanj — bolj nego vase — in mislije, da si bodo šteli v čast, da bodo mogli nekoč reči in s posnosem pokazati nanj: med namenami je rastel, med namenami pridobil, kar zdaj deli človeštvu...

A ni rad misli na to srečno preteklost. Preveč se je goljufal, prevelike so bile prevare, ki so ga sedaj bolj pekle nego žulji na rokah.

Spominjal se je tudi, kako je začela sveta zvezda njegove sreče polagoma temneti.

Do mature mu je svetila zvezsto, a tu se mu je začela polagoma skrivali za oblake in ni se mu več prikazala v prvotni krasoti. Oče mu je odrekel vsako pomoč, ker se, poslušajoč svoje srce, ni hotel upustiti njegovih neupognljivih volij, ter je zaupajoč vase in v svojo moč odšel v tuje, v nepoznanoto mesto, brez vseh sredstev, brez izkušen življenja. Videl je prevaro že tedaj, a zaupanja vase ni izgubil. Hotel si je opomoci najprej s službo, ki mu jo je naklonil dober priatelj in nato nadaljevati študije. A kmalu se mu je pristudila služba, pristudili ljudje, katerim je moral za primeroma mal denar prodajati svoje duševne moči. Spoznal je, da stoji s svojim razumom mnogo nad njimi, a moral jih je ubogati in zraven so še hoteli, naj se jim kaže hvaležnega, da so ga rešili pogina...

Nekaj časa se je uklanjal, a ko mu je bilo preveč, je samozavestno dvignil glavo in posledica je bila, da je izgubil službo.

Od tedaj je šlo vedno navzdol. Dobil je še dosti služb, a vsaka je bila slabša nego prava. Uvideval je, da mu sedaj nič ne pomaga vsa nadarjenost in vse znanje. To mu je vzel vse zaupanje vase: obupal je, da bi dosegel kedaj kaj višjega, a čemur je sanjal pred par leti — in to ga je uničilo za vso duševno delo.

Tako je prišel na progo, med navadne delavce.

Vse to minulo življenje mu je večkrat živo stopalo pred oči, a ni mislil, da bi se kedaj zopet dvignil. Obupal je nad vsem, udal se mirno usodi in dannadan vlekel naprej svojo samokolnico...

Po cesti, ob kateri je delal on, je prišel tistega popoldne mlad gospod z lepo ženo in dvema malima otrokom. Brez skrbnega je vrtel v roki drobno, s srebrom okovano palico in je pogledoval z ljubečimi in veselji žarečimi očmi sedaj že novoročnega sedaj zopet otroka, ki sta veselo nabitala cestlič ob cesti.

Delayec jih je opazil še le, ko je prišel s samokolnicijo skoraj do njih. Ozrl se je v gospoda in ga gledal dolgo, začuden in vprašuje.

presenečen.

"Ti si? Vrtnik? Oprostite, gospod, če se motim..."

"Da, jaz sem! Toda, za Booga! Ti si, Zarnik? Pa tukaj in tak..."

"Da, prijatelj. Jaz nisem pogregal tako srečne številke kakor ti. Vidim, da se ti dobro godi in si srečen... Pa tako krasno ženo... oprostite gospoda... in tako ljubka otroka. Res, tebe je sreča poljubila, name je pa — pljuna..."

"Kdo bi mislil... pred par leti... Toda, če kaj potrebuješ?"

"Ne branim se. Nisem mislil, da bom kadaj od tebe jemal miločino, a prišlo je drugače... Iskrena hvala, saj vrnil ti tako ne bom nikoli..."

"Dvgani se, prijatelj, da se snideva drugič v boljših razmerah. Zbogom!"

"Prepozno, prepozno!"

Gledal je za njimi, videl njihovo srečo in vedel, da ga poslušajojo, kar ga je bolj peklo, kakor če bi vedel, da ga obsojajo.

Dolgo je gledal za njimi, dokler ga ni nadzornik opomnil, naj dela naprej; nato pa je zopet dvignil samokolnico in mislil sam pri sebi:

"Skoro najslabši je bil v razredu in vsem v posmeh, pa si je poiskal srečo in meni dal miločino, ki sem ga pred leti preizdal in si je štel v čast, ako je mogel občuvati z menoj... O kako grozno gospodari, usoda!"

Samokolnica je škripala s tankim, civilečim glasom, on pa je stopal z njo potrt in upognjen; v duši se mu je vzbujalo kesanje, a v srcu mu je govorilo glasno in očitajoče.

"Izgubljeno življenje, izgubljeno življenje..."

PROŠNJA.

"Little Falls Defense Committee", to je odbor za obrambo štirinajstih zapretih strajkarjev, kateri se sedaj nahajajo v Herkimer County jetnišnici, prosi za prostovoljne doneske. Pri zadnjem strajku v Little Falls, N. Y., je policija zaprla več strajkarjev, nekatere so izpustili, a teh štirinajst čaka odsode. V obrambo teh potrebuje gori omenjeni odbor nujno podporo, da plači zagovornike. Rojake-delavce opozarjajo na ta slučaj in dobrodošel bo vsak nikel. Darovi naj se pošljajo naravnost na Little Falls Defense Committee, Box 458, Little Falls, N. Y.

Zidovi nimajo zelo duhovitih pregorov. Eno jih nekaj:

Ribe in gostje tretji dan sredrijo.

Od sreče do nesreče je en sam korak, od nesreče do sreče dolga pot.

Pre se najej, potem imet otroke.

Mati mora imeti širok predpasnik, da pokrije napake svojih otrok.

Ce je bil kdo bolan, je slabo;

ce je bil bogat še slabše.

Ce siromak kokoš je, je on bolan ali pa kokoš.

Ce začne skupoh zapravljati, bo v juti torto jedel.

Ce kaj imaš — zadrži; ce kaj veš — molči; ce kaj moreš — naredi.

POZOR!

Spodaj podpisani se priporočam rojakom v Clevelandu za vsakovrstna zidarska dela. Sprejemam mala in velika dela, zidanje "frajhanje" in cementna dela, katera izvršim v popolno zadovoljstvo. Dela so na rejeva garantirana in po najnižji ceni. S spoštovanjem

John Molle,
5608 Bonita ave.

ri-23-35

Denar, katerega plačate za časopis, je najbolje naložen.

**VELIKA
RAZPRODA-
JA
OBUVALA.**

Največja in najboljša prilika za nakupovanje obuvala za celo družino. Ker je še dosti rojakov in rojakinj ki še ne vedo, da imamo med drugim blagom veliko zalogo moških, ženskih in otročjih čevljev, smo sklenili, da znižamo cene v našemu oddelku čevljev toliko, da se bode dobro splačalo vsakemu nakupiti sebi in celi družini. Pridite in se boste sami prepričali predno kupite.

**Moški čevlji kateri so bili \$4.00
so sedaj**

\$3.39

**Moški čevlji kateri so bili \$3.50
so sedaj**

\$2.95

Moš

Za sina.

Alejzaj Pangal.

V oddaljenem gozdu sta bila nasekala bukovih drv in sla navsegodaj, ko je bila še temna, od doma, da bi jih pripeljala. Celo dopoldne sta vlačila iz goščave okleščene veje in jih nalagala na voz, dokler ni bil poln.

Okoli poldne sta se napotili domov. Leta počasi se je pomikal voz po ozkem, izvoženem gozdnom potu, škrpajoč vsled velike teže, dokler ni v strmem obstal.

"Hej, sivca hej!" je kričal voznik z močnim glasom, da je odmevalo po gozdu. Voliča sta potegnila, toda zastonj; utrujena sta obstala.

"Pomagati morava," je rekel mož ženi, ki je prihite za vozom. "Hej, hi, sivec!" je odmevalo po gozdu in bič je padal po hrbti zmučene živine.

"Gotovo je Jernejec tam dol, ki tako kriči! Kupi vole, majhne kot mačke, da ne morejo ničesar opraviti in mi, kar nas je bogatejših, naj mu pomagamo..." Tako je kljal sosed Novak svojemu hlapcu preceglasno, da ga je slišal lahko tudi Jernejec. Tudi Novak je nalagal drva; njegova močna, rejena vola sta stala izprežena ob debeli smreki, pred njima pa je bil velik kup sena.

"Bistahor! Hej! Hil!" je zopet odmevalo po gozdu, in bič je vnovič padal po hrbti izmučenih živali.

"Ne tolci jih, saj vidiš, da ne morejo prepeljati!" je zaklica žena za vozom.

"Bodi tiho in porivaj!" je zaklic Jernejec in zopet so padali udarci. Pričel je vnovič potivati voz, opirajoč se z nogama v razgrapana tla.

"Vražji berači!" je zaklic vnovič Novak. "Ravno pred na mi obstoje, in mi naj mu pomagamo! In še prevzeten je vrhutega; reven je kot miš v cerkvi, pa da sinā študirat — prevzetež!"

"Odloži nekoliko!" je prosila plaho Jernjčeva žena. Toda mož ji ni niti odgovoril. Strogo jo je pogledal, odložil bič, vzel iz žepa kos črnega kruha, ga prelomil in podal izmučenima voloma. Nato ju je pobožal in popravil opravo, si brisal s čela pot in šel okoli voza, odstranjujoč kamenje izpod koles.

"Bo že prisel prosi, berač, se je zopet oglasil Novak, "da bi mu pomagali prepeljati, a tedaj mu bom povedal, kar se mu spodobi!" Besede so bile tako škodoželjne, da se je Jernejec vgrinil v ušnico, zeni pa so solze zalile oči.

Nenadoma se je Jernejec odločil. Vzel je iz voza debel kol in se vrpli z njim v voz. "Sedaj pa porivaj!" je rekel ženi.

"Hej, — mladički! Hej, — Hej!" Bič je zaživil gal po zraku, voliča sta skrivila hrbet in sklonila glavi prav do tal. Sedaj pa sta porivala mož in že-

na z vso močjo, da so jima izstopile oči iz jamic in da jim je tekel pot eukoma po čelu. Tedaj so zaškrpala kolesa. "Hej — halo!" Hitreje so padali udarci — voz se je nekoliko premaknil — upanje je vzplamelo. Še enkrat so napele živali vse moči, in voz se je hitro pomikal po strmi poti. Na ravnici pa sta voliča kot na povelje vsa potna obstala. Gospodar je obrisal z umazanom rokavom platenne srajce s čela velike znojne kapljice in pomaknil širokokrajni klobuk na glavi nazaj.

"O Bog, kako se moramo trudit!" je bolestno vdihnila žena, brisajoča si s predpasnikom mokre oči.

"Da smo le prepeljali! Raje bi bil pustil vse skupaj na mestu, kateri da bi bil šel prosit prevzetnega soseda pomoci."

"Drugič ne smeš več toliko naložiti," je opomnila žena in šla okoli voza, opirajoča se na palico, kajti bila je izmučena vsled napora, da so se ji tresle nohe.

Počasi je drčal voziček po ravnici. Gospodar se je pričel nenadoma veselo smejeti: "Mislil je, da ga bom prisel prosi za priprego... In študenta mi očita. Pa naj še on svojega študira; sicer je pa že poizkusil — pa so mu fanta nazaj poslali. On ima sicer nekaj tukaj — pa nima tukaj čisto nič!" in pokazal je z roko na žep in na celo.

"Da, trudiva se, da se ne bode treba ubijati sinu po kmetih, kot se morava midva. Kotliko morava pretrpeti!"

"Nama bo pa pozneje pomagal!"

Dospela sta do bližnjice. "Kaj po stezi grem, da bom pripravila nekaj za južino," je rekla žena in hotela oditi.

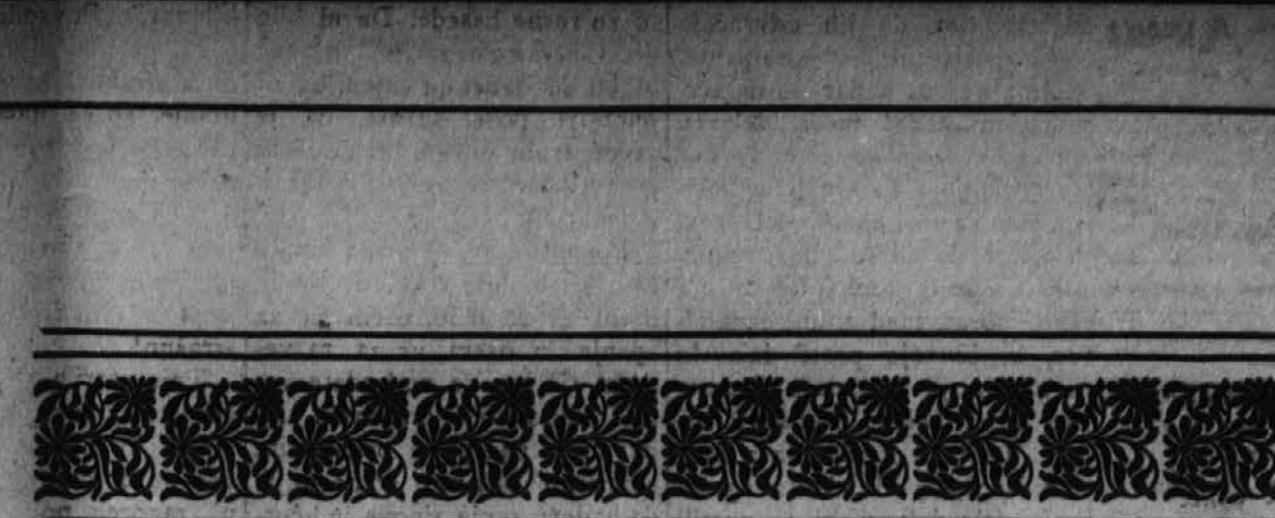
"Né hodi, pojdi raje z menoj. Kaj boš tako pozno kuhal? Spila bova nekoliko mleka — pa bo."

Vsa vesela sta šla po poti in se zadovoljno smejhala. Govorila sta in mislila na sina v mestu, ki študira, da bi pomagal v starosti svojim staršem.

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE.

Dober gospodar se bo brigal za vsa pota in steze na svojem posestvu. Vsak kmet ve, kako velika nadloga so slaba pota za njega in živino. Steze naj bodo vedno obrobljene z grabo, da se voda po njih odteka in ne po potih in stezah. Taka pota, po katerih ob vsakem deževju mlake kar po nekoliko dini stoje, se hitro pokvarijo in kmet potrga več na čevljih, kajkor bi ga stalno tisto malo dela, da bi popravil grabo in pot.

Uši so vsakemu sadjerecju sitne in neprijetne. Ta grda gozlanen se kaj rada zagnedzi po sebno na jabolkah in trhatih in le s težavo jih je odpraviti. Dejlo je sitno in zamudno z njimi. Že v jeseni bi bil moral gospo-

KADAR POŠILJATE

denar po Ameriki, pridite k nam, ker imamo money ordere od American Express kompanije na razpolago.

Za lepe tiskovine

vprašajte za cene in blago, in videli boste da bodete s ceno in blagom zadovoljni.

Kadar potrebujete

oglas, da bi povečali in priporočili svojo trgovino rojakom, pridite k nam in zadovoljni bodete.

Kadar bi pa radi

brali lepe povesti, podučne članke in vse svetovne novice, tedaj se naročite na list

"Clevelandská Amerika",

6119 ST. CLAIR AVENUE,
CLEVELAND, OHIO.

Frank Sakser

Glavni urad: 82 Cortlandt St.,
NEW YORK, N. Y.

Pošilja

DENARJE v staro domovino

potom c. kr. poštne
hraničnice na Dunaju; hitro
in ceno.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro tvrdko, a nihče ne more tožiti o kakri izgubi.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Prodaja

PAROBRODNE LISTKE

za vse prekmorske
parobrodne družbe po izvirnih
cenah.

CLEVELANDSKA AMERIKA.
 IZHAJA V TOREK IN PETEK.

NAROČNINA:

Za Ameriko	\$2.00
Za Evropo	\$3.00
Za Cleveland po pošti	\$2.50

Posamezne številke po 3 centu.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne sprejemajo

Vsa pisma, dopisi in denar naj se posilja na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6119 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Read by 15,000 Slovenskih (Kraljev) in
the City of Cleveland and elsewhere. Adver-
tising rates on request.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Registered as second-class matter January
8th 1909, at the post office at Cleveland, O.,
under the Act of March 3, 1879.

No. 31 Fri April 18'13 Vol VI

**Kaj premišljujete,
vi delavci.**

Ze zadnjic smo povdarijeli velikansko važnost delavskih organizacij, brez katerih delavci sploh ni mogoče danes več obstanek v tej dolini solz. Kam se bo revez sam podal, ko bogatin in kompanist nista njegova prijatelja, kdo ga bo zagovarjal v njegovih pravicah, če re sam sebe? Jasna pamet daje delavcem razumeti, da morajo imeti močno organizacijo kot obrambo svojih pravic, ki so jim zajamčene kot ljudem, ki imajo ravno tako pravico zveti na tej širni zemlji kot vsak drug, ki se je z delavsko pomočjo povpel do kaj višjega.

V Ameriki je najmočnejša, najboljša in najbolj uspešna delavska organizacija - American Federation of Labor. Druga delavska organizacija ni se nobena naredila toliko za delavca kot ravno ta. In dejstvo je, da so delavci, posebno oni, ki so zapošljeni v želesniških tovarnah, začeli dobiti povečane plače, od kar so se organizirali v American Federation ob Labor. Toda ali so naši ljudje, tako pogostoma nevesči ameriški razmer, z zanimanjem spregeli na znanje, kdo je odgovoren, da se je njih piača povečala?

Ali se zanimajo posebno celeni delavci, da je največja delavska organizacija v Ameriki, American Federation of Labor, žrtvovala v teku zadnjih sedmih mesecev svojih \$70.000 za delave, da jih je poučevala, da jim je kazala pot, kako naj prisilijo prešerne bese, da se poveča plača onemu trpinu, ki dela od zore do mraka, da ima vsaj nekaj za svoje življence?

Samo nekaj delavcev v jeklenih in želesnih tovarnah je, ki s hvaležnostjo priznavajo delo American Federation of Labor, ki je prihitela na pomoč zatiranim delavcem, jih združila in tako napotila na pot napredka. Mnogo jih je pa, ki še danes ne vedo, zakaj se jim je plača poboljšala, pač pa v svoji brezmejni nerazsodnosti govrijo: Oh, naša kompanija je dobra, povečala nam je plačo!"

Ti ljudje, ki tako govorijo, morajo pomisliti, kako se je vse to zgodilo. Pomisliti morajo koliko jih je kompanija v preteklih letih izrabljala, koliko krvi in drag so preliili za borne cente, s katerimi so stradali skupaj s svojo družino, koliko kosov mesa in polbosjka so si moral pritrgrati, ker je ta "dobra" kompanija bila tako "dobra", da jim je dajala za naporno delo ravno toliko, da niso delavci napelj mrtvi prišli na delo.

In tak položaj bo še vladal vedno naprej med delavci, dokler bodo delavci sami med seboj razdeljeni v dva sovražna tabora. Kajti kompanija ima svoje prefrigane agente, ki so sami delavci, in ker kompanija takim prodanim dušam plača nekoliko bolje, se taki agentje trudijo med ostalim zaticanim

delavstvom, da jih odvrnjojo od organizacije, ker kompanija dobro ve, da kadar so delavci združeni, tedaj mora delavcu priznati svoje pravice. In ker je posebno v tovarnah jeklenega trusta upošljeni delavcev, ki govorijo do šestnajst različnih jezikov, kompaniji ni teško, izbrati med njimi izdajalce, ki ščuvajo proti delavski organizaciji, ki izdaja sirometa, ki si hočejo pomagati naprej. In tako kompanija z urinim srcem gleda, kako zgubi vajo delo delavci, ki so pustili najboljšo svojo živiljsko moč delu za kompanijo, ni kompaniji mar, kam bo šel delavec, kadar ga vrže na cesto! In take razmere morajo dopisati delavci v tovarnah, dokler niso združeni in povedo kompaniji, — dosem in nič več naprej.

Če ste pripuščeni samim sebe, če ne poslušate organizacije, tedaj bo vaša usoda, kakor je bila dosedaj. Delali boste deset, dvanajst ur na dan, kravovo boste delali, zaslužili hodete 16 ali 18 centov na uro, zaslužili boste toliko, da bodo vaši bosi lahko jedli vstati in trikrat pečenko, dočim se boste vi bali kupiti za svoje žene in otroke najslabejše kosti, jetra v čebulo, in živilj boste v hišah, ki so nezdrevne, kjer se mora človeku lotiti vsaka bolezen, kjer mora pristiti svojo živiljsko moč ter umrati preran smrti, ne da bi sploh kaj okusili sladkosti toga življenga, ki je delavcu sploh neznano. Taka je usoda delavca, ki gre kot nema živina na delo, ki krivi svoj hrber pred bosom, ki liže lasko pred vsako besedo formana, ki si strahom pričakuje, če bo kaj dobil plače za svoje mučno delo. Saj veste, da vas kompanija, lahko tudi vsak dan vrže pred vrata, saj veste, da nimate nicesar povedati, da se morate udati v vsako usodo, da ste le odvisni od volje, slabe ali dobre. V to so nam živ tekaz na cesto vrženi delavci, slovenski delavci, večinoma od katerih jekleni trust ni pomisil, da imajo ženo in otroke, katere morajo rediti, za katere morajo delati, da se preživijo, ker jekleni trust sam je sit, in ne ve, kaj je delavsko gorje v tej dolini solz.

In medtem, ko se vi trudite za svojo slabo dnevno plačo, ko vam tečejo na vseh končih strage iz telesa, bodejo prisiljeni vaši debri sinovi in deklice, da pustijo šolo, da pustijo krasna mladinska leta, in se podajo že v najbolj nežni mladosti na delo, na delo, kjer jih čaka gorje, nesreča, trpljenje pot in nikdar, nikdar svoboda. Ko boste vi onemogli, ko ne boste mogli več preživljati družiné, ko boste vaši kosti otrpnene, in še ne boste stari 50 let, tedaj boste morali vaši otroci deliti z vami isto usodo z namenom, da vas preživijo, ker sami ne morete več delati. In vaši otroci pričnejo z napornim delom, ki traja do dvanajst ur na dan, v tovarnah, pokvarijo se telesno in duševno, bridkosti živiljenja jih napadejo, in v nežni mladosti, ko bi se jim morala smejeti sreča živiljenja, pozabijo, da so sploh ljudje, pozabijo, da so ustvarjeni kaj višjega, stradati morajo z vami in gledati, da debijo kos kruha, ki jim poteši gladen želodec.

Radi tega pa, delavci, posebno naši Slovenci, ker za nje govorimo, dočim govorijo za druge delavce časopisi drugih narodnosti, Slovenci, ne pozabite, da vam nudi American Federation of Labor, največja delavska organizacija v Ameriki, najlepšo priliko, da se organizirate, da postanete bolj samostojni. Dva milijona delavcev v dotedni organizaciji vas pričakuje z odprtimi rokami, da stopite v njih vrste in se zajedno z njimi borite za boljši obstanek. American Federation of Labor, delavska zveza Amerike vam nudi osemurno delo na dan, nudi vam boljšo plačo kot jo imate sedaj pri desetnem delu, in to vse je odvisno od vaše zrelosti, premišljevanja in dobre volje. Kdo ne bi vzel namesto kos žilavega voloskega mesa kos nekoliko bolje, se taki agentje trudijo med ostalim zaticanim

to so resne bese. Da ni bilo delavske organizacije, delavec bi bil še danes prisilen, da opravlja posel sužnja, da je večen trpin onega, ki je sam si vsega in ne več, kam bi z denarjem.

Potrudite se, da pride kmalu čas, ko boste delo rekel, da imate osem ur za delo, osem ur za spanje in osem ur za razvedrilo. Glejte, da ne boste večno stanovali v umazanih stanovanjih, pač pa si prilagodite ameriško lastnost stanovanja, da boste svoje sinove in hčerke posiljali v šole, kjer se izobrazijo in s svojo izobrazbo pomagajo vam, sebi in širnem svetu. Glejte, da pride čas vaše starosti, da boste imeli zadostno denarja na svoji strani, potem ko pride jekleni trust in reče, da niste več zmožni za delo, ko ste pustili pri njem najboljšo moč celega svojega življenga. Glejte, da se to zgodidi, da ste zvezani z močno organizacijo, ki vas podpira pri vašem boju za obstanek.

In če se postariate, pa nimate nicesar, kar bi vas živilo na staru leta, glejte, da ne boste hodili od praga do praga, glejte, da vas ne bodejo vrgli na umazano dvorišče, kjer pogine te lajke, kar je usoda marsikakega delavca.

Mozje, ki delate v jeklenih tovarnah, spomnite se, da ste prisili iz dežele, kjer je vlaldo nasilje, radi katerega nasilja ste obrnili svoji domovini hrbot in ste prisili sem, da si tukaj pomoret naprej, prisili ste lajčni svobode, in sedaj tukaj brez organizacije in brez podstavka, tivate v temi in pomagacie sititi one, ki so že siti, ali sami si ne pridobite dovolj za želodec. Doma so vas pritisnili, in s politično močjo, doma so vas napajali s temo, da niste razumeli druga kot klanjati se kronanom in nekronanom glavam, tukaj pa, kjer ste lahko svobodni, pa pomagacie sititi nekronane glave in želodec s tem, da se ne organizirate in ne zahtivate, kar je vašega.

American Federation of Labor, največja delavska podpora organizaciji v Ameriki, se ne briga, od katerega kraja ste prišli v Ameriko, kakšne vere ste, kakšna narodnost je vaša, kakšen obraz imate. Ona zahaja samo, da se delavško živilje v temi in nekronanimi glavami, tukaj pa, kjer ste lahko svobodni, pa pomagacie sititi nekronane glave in želodec s tem, da se ne organizirate in ne zahtivate, kar je vašega.

Ne poslušajte kompanijskih izdajic, ki vam, ko so sami zaselejeni, govorijo krasne bese, ne umnostni v vaša srca. Ne strašite se, da zgubite svoje delo, če se pridružite ogromnemu delavskemu gibanju. Organizacija je skrbela tudi v tej točki za vas, delavska organizacija se poteguje povsod za vas, in dočim vi trudni počivate, se trudi tedaj ta velika delavska organizacija, da vas reši spon in verig, v katere ste uklenjeni danes, dasi sami ne veste, da ste. In kadar boste preprčani, da so vam vaše pravice zagotovljene, kadar boste vedeli, da ste v pologu se posluževati pravic, katere so garantirane vsakemu državljanu: Zdrževati se in boriti se za pravice proti krivim, katerih nima nične več kot delavec. Torej organizirajte se, združite se in streči boste.

Kakor prikovan, kakor okanuel sem strmel na one plosče. Kako strašna, kako divna je ta vojna!

Hodiš sem med utrdbam in na vsakem koraku se mi je zdele neverjetne, da so te utrdbe mogli zavzeti Crnogorci.

Sestintrideset ur je trajala

bomba za Veliki Bardanjl, in

ves ta čas je bila njihova voj-

na na popolnoma nezasčitnih pozicijah.

Edini zakljeni so bili jun-

kom kupi mrtvih trupel.

Osvajali so s prsi, z naskoki,

a pred njimi so stali topovi, ut-

rdbe prve vrste.

Ves Veliki Bardanjl je o-
pasen z rovi, globokimi kakor
je človek visok. Iz teh rovov je
mogoče priti samo skozi takoz-
vana "vratia", kjer stoji čast-
nik. Izvod je samo mogoč, če
to oficer dovoli, a to se zgodi-
samo v zadnjem momentu, če-
sto se je dogodilo, da so bili
vsi v rovih, a častniki z re-
vooverji in bombami v rokah
so se vedno stali ob "vratih."

Pred rovi so nakopčene vre-
če, nabasane s peskom in prst-
jo, na njih so nameščene strojne
puške, a na bolj izpostavljenih
krajih železne traverze, zo-
pet pokrite z vrečami, napol-
njene s peskom.

Rovi so izkopani v cikcaku,
da se z vsake strani lahko stre-
lja ne opaženo; pred rovi v
sirkih kakih petdeset met-
rov, se nahajajo tri, širi vrste
želesnih bodicastič zic, visokih
do dva metra.

Tako so napravljene vse u-

kli rovi. Povsodi, povsodi, Najmočnejša je utrdb Tarabos, a najmodernejsa Brdica, ki je tudi v odporu silnje. Razen teh stojte pred nami Mali Bardonjl, Mali Tarabos s sedlom, stari grad Mrnjavčević in Tepe.

O Brdici je treba, da omenim še to-le:

Pred osemkratno žično mrežo so izkopani široki in globoki jarki, polni vode, a pred jarki so posejane neštete volje Jame (jame, v katerih štrke iz zemlje nešteti ostri, železni koci). Topovi so večinoma v kasamatih, drugi se nahajajo na maskiranih pozicijah.

Te dni je srbska artillerija na Brdici demontirala dva turška topa in uničila vse moč.

Najmočnejša je utrdb Tarabos, a najmodernejsa Brdica, ki je tudi v odporu silnje. Razen teh stojte pred nami Mali Bardonjl, Mali Tarabos s sedlom, stari grad Mrnjavčević in Tepe.

O Brdici je treba, da omenim še to-le:

Pred osemkratno žično mrežo so izkopani široki in globoki jarki, polni vode, a pred jarki so posejane neštete volje Jame (jame, v katerih štrke iz zemlje nešteti ostri, železni koci). Topovi so večinoma v kasamatih, drugi se nahajajo na maskiranih pozicijah.

Te dni je srbska artillerija na Brdici demontirala dva turška topa in uničila vse moč.

* * *

V sredo se je pričelo bombardiranje mesta Skadra, ki je trajalo dva dni in dve noči. Okrog 10. se je započelo grmejo topov: najprvo črnogorskih, potem pa srbskih, ki se nahajajo na Bardanjolu.

Izdano je bilo povelje "kosi!" Granate so obsule mesto, podirala so se poslopja in črvali in žolt dim se je cel viti iz razvalin.

Granata za granato živiga okrog nas, pred nami, za nami; povsod siplje, smrt, pogubo, strah. Vidim, kako se po ulicah zbirajo moški in ženske; Turki in Arnavti, kako nervozno gestikulirajo, potem pa dirje zbeže na vse strani. Ti bese na desno, oni na levo, ali granate jim karok iz kljubovalnosti zastavljajo pot, nastaja panika in se množi, strah in brezupnost vsepovsodi. Naenkrat se zasiši strašen trušč: perusi se minaret največje moskeje v mestu, v razvalinah pa je naprej bijeo in treskajo granate. Štejem jih: ena, dve, tri, štiri — nemogoče jih je prešteti. — Povsodi se čuje grmejo in prskanje in pojavitjo se plameni, požari.

Borba se popoldne nadaljuje; z isto lustoto in neizprostljivo leti granate in šrapneli v nesrečno mesto. Večeri se Solnce se je karok zabodlo v gole stene Tarabosa,

jezero se leskeče v tisočrib barvah, mesto žari v baržumstem svitu, a skozi zadnje žarke zapadajočega sonca se vijejo modri oblački dima. Kar kar mora se pologama vseda na mesto plast žoltega dima: zopet zagrme topovi in kakor toča padajo tja dol na mesto ob jezeru bombe, granate, šrapneli...

Kako dolgo bo to še trajalo? Morda še dneve, morda samo še ure.

Potem bo zopet kosilla smrt, a iz smrti vzkime potem zopet novo življenje.

Z. "Nar. L."

Naša tiskarna je slovenska unijska tiskarna.

POZOR!
Ali imate mogoče pohištvo naprodaj?

Slovenska Dobrodolna Zveza

Ustanovljena 13.
novembra 1910.

Glavni sedež:
Cleveland, O.

Predsednik: JOHN GORNICK, 6105 St. Clair Avenue.
Podpredsednik: MARTIN COLARIC, 1188 E. 61st Street.
Tajnik: FRANZ HUDOVERNIK, 1243 E. 60th Street.
Zapisnikar: JOHN JALOVEC, 1284 East 55th Street.
Blagajnik: MIHAEL JALOVEC, 6124 Spilker Avenue.
Nadzornik: ANTON OSTIR, 6030 St. Clair Ave.; FRANK ZORIC, 1365
East 55th St.; MIHAEL WINTER, 6030 St. Clair Avenue.
JOHN MAJZELJ, 6128 Glass Avenue.
Porotnik: ANT. AHINC, 6218 St. Clair Ave.; FR. MIBERT, 6124 Glass Ave.
Poblaščenec: ANTON GRDINA, 6127 St. Clair Avenue.
Vrhovni zdravnik: J. M. SELISKAR, 6127 St. Clair Avenue.
Vsi dopisi in druge uradne stvari, naj se pošljajo na glavnega tajnika,
denarne nakaznice pa na glavnega blagajnika.
Zvezno glosilo "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Zamujena prilika

Citali smo z zanimanjem, da je bil na novi slovenski naselbini v Willard, Wisconsin, izvoljen za župana slovenski rojak. To je torej prvi Slovenec, ki je v Ameriki dosegel čast, da sme načelovati ameriški naselbini, kjer prebiva mnogo Slovencev. Da je naš narod učestvan v Ameriki ni čuda, ker narod je silno napreden, se lahko prilagodi ameriškim razmeram, in posebno starejši slovenski naseljenici v Ameriki kažejo nenavadno bistrost in hitro zapadejo vse, kar je dobrega. Rojaki v Evropi bi sicer mislili, da bi bil prej izvoljen Slovenec za župana na Dunaju, kot Slovenec v Ameriki. Daje pa, da je bil Slovenec izvoljen županom v ameriškem mestu, nam jasno pričuje, da Slovenec je bistre glave in velike nadarjenosti, samo če se mu da priliko, da je svoboden v svojih delih in da ima priložnost, da si pomaga naprej.

Nikakor pa nihče ne more naprej, če se ne zanima za politično ameriško življenje. Rojaki, ki pride səm iz starega kraja, se naseli v kaki stranski cesti, živi samo za delo in za tovarno, tak ne bo prisel nikdar naprej. Drugi, ki hitrejši in bolj dalje mislijo, ga bodoče v najkrajšem času prekosili.

Vse to smo omenili radi političnega napredka, ki ga imamo po slovenskih naselbinah širok Amerike. Za vrgled, kako se naši rojaki potrudijo po drugih naselbinah, in kaj je naša politika clevelandskim Slovencem, naj navedemo sledete:

V Rock Springs, Wyc. je bil izvoljen pred leti Slovenec J. Kosir za državnega poslanca državne legislature, kjer je uspehom deloval med Ameriškimi. V istem mestu je bil Slovenec Frank Keržšnik blagajnik šolskega odbora za cel county ter tudi mestni svetovalec. Užival je tudi druge politične časti. V Jeljetu so imeli že več mestnih svetnikov, in pri sedajnih volitvah kandidira celo Mr. Josip Zalar za mestnega blagajnika, in kakor posnemamo iz A.M. Sl. ima precej upanja, da bo izvoljen. Mnogih enakih poročil bi prinesli lahko iz številnih slovenskih naselbin po Ameriki.

Pravimo, da smo Slovenci ponižen narod. To načelo nikakor ne sme veljati. Kdor je danes bolj predzen v častiljen, ta bo prej prisel naprej. Ponižnost se nikomur ni prinesla dobička, pač pa marsikrat stramota. Ti ne smejte biti navajeni, da se pustiš vsakomu teptati, ti moraš sam biti zgrabit v roke in druge tepti v političnem življenu. Ne tepti dejansko, pač pa s pametjo in napredkom, tako da se pokaze slovenska žila povsod, kjer se jo začuti, napredno, učinkljivo in bistroumno.

Cudno je, da ravno v mestu, kjer je naseljenih največ Slovencev v Zjednjih državah, se ljudje tako malo brigajo za politiko. Seveda, pozabiti ne smemo, da je bil napredek v zadnjih dveh letih epohalen. Pred leti se je ime tistega, ki je šel iska državljanske papirje, slavilo, po celi naselbini in se ga opevalo kot velikega junaka. Danes, po dveletnem trdu, je takih rojakov vsako leto na stotine. In danes se že skoro vsakdo stramuje, kdor še dobri državljanskega papirja.

Toda ševeli milki, ki je og

"Cl. Amerika" April 18, 1913.
Dve posamezni sobi se oddajo v načetu. Postelje so v sobah. Vpraša naj se na 5919 Prosser ave. (32)

Hej! Ali, mamica — ko me pa ni nič bolelo.

Rabelju se je primerila-nesreča. Ko je obsojenca spravil na vešala, se je pretrgala žica in obsojenec je padel na tla.

— To se mi še ni zgodilo, je v svoji jezi zavpil rabelj.

— Meni tudi še ne, se je odzval obsojenec.

* * *

Mati: Pepčec, ali slišiš? Kaj pa stojiš tam ob vodi in zijas vanjo?

Pepček: Gregoracé Tonček je v vodo padel in zdaj čakan da bo ven prišel.

Mati: Jezus! Kdaj pa je notri padel?

Pepček: Je že več kakor eno uro!

Mali oglasi.

Dobra kuharica isče službe pri privatnih ljudeh. Vprašajte na 1139 E. 63rd St. (31)

Tako dobi-delo krojaški pomočnik, ki je dobro izvežban. Stalno delo. Poizve se v našem urednosti.

(31)

Pozor.

Rad bi zvedel kje se nahaja Andrej Grill. Zadnjic sem slišal od njega v Falls Creek, Pa., za njegov naslov bi rad zvezel Frank Henkman, 15606 Calcutta ave. (31)

HARWARD PARK,

poprij Raus park. Independence in Fleet ave. Vzemite 55. ceste karo, Zberite si sedaj prostor za piknike, ker čas je kratek, dokler je park odprt. Je tudi izven mesta, in ne bo nadlegovanja radi pijače. Poizvejte na 3676 E. 59th St. Bel. tel. 574 —. J. Witucki, Jos. Niedbalski, lastnika.

Friž-35

Dober konj je naprodaj po znižani ceni. Vprašajte na 1096 Norwood Rd.

KJE JE Jenny Spacapan? Iz Little Falls, N. Y. je ušla moja žena v Cleveland in sicer 22. avgusta lanskega leta, potem ko sem bil poročen z njo osem mesecev. Prosim cenjene rojake, da kdor ve, kje se nahaja, naj mi naznani. Doma je iz Radovca, št. 380 pri Vrhniku, in se je prej pisala Jenny Jerina, stará je 23 let in preej velika.

Kdor izve za naslov, dobi nagrado, ali pa naj se sama javi in sicer v uredništvu tega lista.

Naprodaj so tri hiše, lot 40x135 Primeso renta \$47.00 na mesec. Kdor hitro kupi, dobi vse tri hiše za \$4100. V hišah je napeljana voda in plin. Polovico se plača takoj, drugo na obroke. Vprašajte na 1730 E. 37th St. (36)

Ženitna ponudba.

Zelim se seznaniti s slovenko v starosti od 18 do 25 let. Star sem 25 let. Če je mogoče, naj se pismu priloži slika. Pišite na F. Zagore, Box 1462 Globe, Ariz. (32)

NAZNANILO.

Sestram Slov. Sokolic, št. 62 S.D.P.Z. se naznanja, da katerje se niso udeležile mesečne seje 1. aprila, da pritegi društvo veselico 10. maja, v soboto zvečer, in sicer v počast delegatom S.D.P.Z. Da se veselica kar najlepši vrši, se je sklenilo, da vsaka sestra prispeva en dobitek. Toliko v naznanje. S sestrskim pozdravom

Fany Tržičnik, tajnica.

(33)

Potrebujem se slovenske dekllice, ki znajo nekoliko nemškega in imajo izurenost v trgovini. Reimers, 3423 St. Clair ave. (32)

(31)

POZOR!

Opozorjam vse rojake, ki mi kaj dolgujejo, da se oglasijo vsaj v tem teku 14 dñih, sicer nastopim bolj ostro proti njim. Pozdrav Frank Makšek, 1405 E. 41 St. (32)

(31)

Pozor!

Društvo Sava, št. 87 S.S.P.Z. bo pri svoji seji, 20. aprila igralo za kolo. Vsi člani so prošeni, da se seje vdeležijo.

M. Golob, tajnik.

(31)

Austro-Americanica

S. S. CO.

Direkta vožnja med New Yorkom in Avstro-Ogrsko

NIZKE CENE.

Pina podvorja, električna loka, izvrstna kuhinja, prsto vino, kabine-tretjega reda na ladiji Kaiser Franz Joseph I. in Martha Washington. Govorijo se vsi avstrijski jeziki.

Kompanija ima sedež dvojje: Kaiser Franz Joseph I., Martha Washington, Laura, Alice, Argentina, Ocenia, in nove ladje se še delajo. Za vse podrobnosti se obrnite na generalne agente.

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St. New York, N.Y.

ali pa na priznane agente v Z. D. in Canada

OZON

Up jetičnih.

Če imate hud kašelj, krehate in plijute, če imate bolečine v ledju, če zgubivate težo, če nimate apetita, se potite ponoriči in ste sploh slabí, pojrite takoj k zdravniku, če nečete postati štev časovne bolezni —jetike.

Edino pravo sredstvo, s katerim se moremo varovati proti jetiki je

OZON

S samim OZONOM so se dosegli čudoviti uspehi pri vseh boleznih pljuč, ledja in krvi, tako da so skoro vsa zdravišča v državi že upeljala ozonske aparate.

Ne zgubite upa!

OZON je pomoč, katero isčete in vedno bo uspešna. Ni treba več, da zapustite dom, družino in prijatelje in greste tisoče milij daleč, da dobite pravi ozon, ki ugonobi bacile jetike. Učenjaki so prinesli to slavno zdravilo na naše mesto, in ozdravilo v naše mesto, in ozdravilo po tem zdravilu so bila čudovita. Ni vam treba niti enega dneva zgubiti od vašega dela. Ko pride to zdravilo v pljuča in kri, takoj čutite njegovo korist, in v kratkem zgodite kašelj, vaš apetit je dober, spanje se vrne, pridobite na moči in teži.

Vsa pojasmila o tem zdravljenju dobite v uradu

Dr. L. E. Siegelstein,

308 Permanent Bldg.
746 Euclid ave.

\$100 nagrade.

Sto dolarjev nagrade dobi, kdor mi pripelje nazaj sina, ki je zgubil 19. marca. Star je 14 let in pol, ima črnaste lase, srednje postave. Sporočite ali pišite na Jos. Roje, 6114 St. Clair ave. (31)

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu naznjam, da sem sprejem v svojo trgovino g. Rud. Perdama, ki je opravičen mene zastopati v vseh poslih, tičičih se moje zlatarske trgovine. Fr. Černe, slovenski urar in zlator, 6034 St. Clair ave. Cleveland, O. (34)

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu ujedno naznjam, da se mi je posrečilo dobiti boljše slovenske gramofonske plošče iz stare domovine. Kdor jih želi, naj se kmalu zglasi, kjer zaloga bo kmalu pošla. Se priporočam.

Frank Černe,

6034 St. Clair ave.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

Mlad dekle, staro od 16 let

naprej, dobi službo kot knjigovodkinja pri New York Dry Cleaning Co. 6428 St. Clair.

(31)

OB REKI RIO DE LA PLATA

POTOPISNI ROMAN.

SPRAL KAROL MAY

Za "Clevelandko Ameriko" priredil
L. J. P.

Voda je imela upliv. Gavči nista nitrili samo strah in bojazn, pač pa kralju sprevidimo, da so dobili teške telesne poškodbe. Stara dva pa sedita žalostno na razvalinah; rekla ničesar, starci pa je tupašem globoko vzdihnil, žena je pa tako jokala za sebe. Gavči so si pa kmalu toliko opomogli, da so začeli prekliniti in tako kazati svojo jezo.

"Prosim ne sketi," svare brat. "Kteter ne pomaga ničesar. Saj veste, da sem prišel sem tam pomagat. Senor in senora me poznata."

"Pomagati?" se smrejeo gavči. "Kako pa naj pomagate? Nič so začgali in odpeljali vse naše konje?"

"Kdo pa je storil to?"

"Ceta pustolovcev, ki se je izrazilila, da je vladna četa."

"Ravno te ljudi mi iščemo. Kam so po jahali?"

"Proti jugu."

"Odklok so pa prišli?"

"Kdo ve. Predvčerajšnjim posoci smo jih zapazili. Ko smo se zdržali, so kampirali obliki hiš. Konje so hoteli kupe."

"Se reče, ukrasi so jih hodek."

"Gotovo, toda povedali tega niso. Imeli so dva ujetnika s seboj, o katerih so povedali, da so državni ujetniki."

"To je velika laž."

"Vrjeti smo morali, dasi so jetnici protestirali in zahtevali, da se jih takoj spusti."

"Ja kako se je zvršil napad?"

"Prvič so sem in zahtevali vola, da ga specijejo. Dali smo ga jim. Večer prej je prišel k nam tudi neki Jose Montes, o katerem slutimo, da je sin cestancijera. On je takoj spoznal prvega jetnika, in zahteval od vojakov, da ga spustijo. Vojski ga seveda niso poslušali, in ko jim je mladi senior začel groziti, so padli čez njega in ga zvezali. Kaj smo hoteli mi?

"Slike moški in ena žena proti petdesetim lopovom. Jetnike so potem spravili v sobo, kjer so ne skrivelj v njimi obravnavali. Naš senior je moral potem majorju prinesi pero in črnilo, kar so odposlali tri vojake s posmom. Major jim je pri odhodu že narabil, da naj se pozuri, da so opoldne na svojem cilju. Naš senior pa ljudem ni nič kaj zaupal, ker so bili tudi jake surovi. Laho bi preko moči odjahali, ne da bi plačali za vola. Raditega jih je prosil, naj mu pličajo. Adutje so pa bili raditegi tako razlučeni, da so zahtevali od gospodarja, naj jih prosi odpuščanja. In ker se je senior seveda branil, so padli po njem, ga zvezali, kar se je pripetilo tudi nam, ko smo hoteli pomagati."

"Nesramnost! In potem so tudi najbrž posloplje začgali?"

"Se ne. Odprli so najprvo koral in spodili vso živino ven. Najboljše konje so zbrali, zaklali živino in vzeli meso seboj. Iz kož zaklanili vol in krav pa so splatali lase. Končeno so spodili tudi konje iz ograj in jih zvezali vse skupaj v en trop."

"Tako je, tako je!" se oglaša senior. "Vse so mi pobrali, in jaz sem postal berač."

"Ne obupajte; mi jahamo za njimi, in mogoče se da še kaj resiti."

"Nobenega upanja nimam več."

"No, poguma ne smete zgubiti," se oglasi cestancijero. Jaz sem bogat. Navzočnost mojega brata in sina vas je speljala v nesrečo. Moja dolžnost je torek, da vam pomagam, in če se vrsem, vas zopet obiščem. Dejam, ki ga potrebujete, da potrebitje svojo zgubo, vam rad posodim."

"Res, senior?"

In Monteso takoj uresniči svojo besedo, tem, da seže v žep in ponudi se: "Ju več čakanov. Starci, ..."

virje."

Tla so se udiral pod nami, pot se je vedno bolj zoževala, dokler se konečno zopet ne odpre, in smo zopet skupaj korakali. Luč pred nami se je zvezala. Prišli smo do svojega cijela.

Pod visokim senčnatim grmom stoji koča, narejena iz trave in ruševine, streha pa je krita z biccem. Oken ni nobenih pač pa samo vrata, ki se sedaj odprla. Na primivitem ognjišču boli slab ogenj, katerega smo opazili v daljin. Nad ognjem pa stoji zelenonec, v katerem vre gosta slabo dišeča masa. Žive duše ni v koči.

"Tih!" reče Monteso. "Sejam nimamo časa, da bi poslušali zahvale. Proč moramo. Sicer bi pa radi tukaj ostali, da vam pomagam pri lovu na živino. Toda gavči pride kmalu k moči, in ker so živali zaznamovane, jih bodete lahko dobili. Sicer pa govorimo tudi s prvim vašim sosedom na potu, ki naj vam pride na pomoč."

In potem pa zopet zajahamo ter odidemo. Sledovi bola mož so bili kaj očividno na tleh. Toda mi se za nje nismo brigali, ker frater nas je hotel peljati po najkrajšem potu k Indijancu Petru Ajnasu, od katerega naj izvemo za polotok del crocodila. Jahali smo več kot eno uro, predno smo prišli do prihodnjega posestva.

"Res! Razviti strup Indijancev? Dajte, da vidim!" Masa je imela zelenkasto barvo in je bila podobna sirupu. Kos lesa Ježi v piskru, najbrž za mešanje. Frater pomeša, potem pa potegne drug ven, na katerem je obviselo nekoliko mase. S koncem prsta prime nekoliko te mase in dene v usta.

"Da, strup je za puščice. Poznam ga po okusu."

"In vi uživate strup?"

"Ni nevaren. Želodcu ta strup ne škode. Strašno pa je njegovo delo, če pride v dotik s krvjo."

"Ali vam je znano, kako ta strup delajo?"

"Ne. Indijanci te skrivnosti niti svojemu najboljšemu prijatelju ne izdajo. Vendar sem že večkrat slišal, da rabijo sok volčega mleka, strupeno zobe in strupeno žilo kač in zeleni debela nekaterih rastlin, ki pa mi niso znane. To zmesajo skupaj, dokler se ne strdi, kakor milo. Kadar rabijo, vedno znova pogrejejo. Potem pa namajejo konce pušic. Tu jih je nekaj."

Frater je moral biti v koči, kjer določenega nam nismo mogel nihče povedati. Nahajali smo se v porečju dveh malih rek, ki se stekajo v Uruguy. Tla pod nami so se spremenila. Sicer je bilo opaziti še precej trave, toda tupasem se prikuju grmovje, pozneje pa tudi drevje, ki se je skoraj združevalo v gozd, ki pa je bil kaj redko nasajen. Pot nas vodi preko več potokov in lagun. Trava prenese. Bičje in bambus pride na njeni mesto. Drevje je bilo večinoma listnato, in okoli debla so se ovijale vsakovrstne rastline. Noč se je bližala, in nahajali smo se na mestu, kjer ponosi nikakor ni varno. Reka je moral biti v bližini, ker tupsam opazimo večje ali manjše zalive, od katerih so bili nekateri popolnoma pokriti z zelenjem, tako da bi clovek misil, da je prosta pot. V enem teh zalihov opazim čipljati čudno žival. Ko se približamo, žival pobegne.

"Vodni prešič je," mi razloži frater.

V nekem drugem zalihu vidi nekaj kakor temna drevesna debla, katerih konci menjijo iz vode.

"To so krokodili," mi zopet razlagajo frater.

"In tako blizu njih jahamo?"

"Bati se jih ni treba; seveda v vodo pa tudi ne smete stopiti, ker enako žrela kaj rado nahruši zobe za svoj plen."

"Meni sploh ne ugaja naša pot."

"Res je. Jahajmo eden za drugim, jaz pa naprej. Bližamo se mestu, kjer je clovek v smrtni nevarnosti, če naredi napadenje. Končeno so spodili tudi konje iz ograj in jih zvezali vse skupaj v en trop."

"Tako je, tako je!" se oglaša senior. "Vse so mi pobrali, in jaz sem postal berač."

"Ne obupajte; mi jahamo za njimi, in mogoče se da še kaj resiti."

"Nobenega upanja nimam več."

"No, poguma ne smete zgubiti," se oglasi cestancijero. Jaz sem bogat. Navzočnost mojega brata in sina vas je speljala v nesrečo. Moja dolžnost je torek, da vam pomagam, in če se vrsem, vas zopet obiščem. Dejam, ki ga potrebujete, da potrebitje svojo zgubo, vam rad posodim."

"Sedaj pa razjahajmo," reče brat. "Vsak naj prime konja za uzočo in naj koraka za svečim prednikom, ne da bi stopil kaj bolj na levo ali desno. Pot je zelo ozka in vodi skozi me-

virje."

Tla so se udiral pod nami, pot se je vedno bolj zoževala, dokler se konečno zopet ne odpre, in smo zopet skupaj korakali. Luč pred nami se je zvezala. Prišli smo do svojega cijela.

Pod visokim senčnatim grmom stoji koča, narejena iz trave in ruševine, streha pa je krita z biccem. Oken ni nobenih pač pa samo vrata, ki se sedaj odprla. Na primivitem ognjišču boli slab ogenj, katerega smo opazili v daljin. Nad ognjem pa stoji zelenonec, v katerem vre gosta slabo dišeča masa. Žive duše ni v koči.

"Tih!" reče Monteso. "Sejam nimamo časa, da bi poslušali zahvale. Proč moramo. Sicer bi pa radi tukaj ostali, da vam pomagam pri lovu na živino. Toda gavči pride kmalu k moči, in ker so živali zaznamovane, jih bodete lahko dobili. Sicer pa govorimo tudi s prvim vašim sosedom na potu, ki naj vam pride na pomoč."

In potem pa zopet zajahamo ter odidemo. Sledovi bola mož so bili kaj očividno na tleh. Toda mi se za nje nismo brigali, ker frater nas je hotel peljati po najkrajšem potu k Indijancu Petru Ajnasu, od katerega naj izvemo za polotok del crocodila. Jahali smo več kot eno uro, predno smo prišli do prihodnjega posestva.

"Res! Razviti strup Indijancev? Dajte, da vidim!" Masa je imela zelenkasto barvo in je bila podobna sirupu. Kos lesa Ježi v piskru, najbrž za mešanje. Frater pomeša, potem pa potegne drug ven, na katerem je obviselo nekoliko mase. S koncem prsta prime nekoliko te mase in dene v usta.

"Da, strup je za puščice. Poznam ga po okusu."

"In vi uživate strup?"

"Ni nevaren. Želodcu ta strup ne škode. Strašno pa je njegovo delo, če pride v dotik s krvjo."

"Ti se ne veš, kako jezen lahko postanem. Ali so bili danes možje pri vas?"

"Ne vem."

"Hm! Že vidim, da ti moram nekaj dati. Kaj želiš?"

"Daja potrebuje lep, svetlec gumb za svojo obleko."

"Tako ga dobiš."

Frater je moral biti na take reči pripravljen, ker iz žepa potegne mošnjo, iz katere vzame svetlikajoč gumb in ga poda na ženi. Tako ga ovije z nitjo na svojo obleko, in pri tem žarijo njene oči samega vesela.

"Ali si zadovoljna?" vpraša frater.

"Da, zadovoljna, in ti si dober."

"Torej budi tudi ti. Ali mi povese resnico."

"Daj ne bo lagala."

"Ali so bili danes ljudje tu kaj?"

"Ne."

"Nikogar?"

"Oh, da neki mož."

"Ali si poznala moža?"

"Ne."

"Ali je prišel peš ali na konju?"

"Bil je na konju."

"Kako je bil oblečen?"

"Kako vel senior. Imel je sulico."

"Dobro. Ali je govoril s teboj?"

"Ne, pač pa s Petrom."

"In kaj je rekel?"

"Nisem slišala."

"Torej ne veš, kaj je hotel."

"Vem. Mojega moža je hotel."

"Ali je prišel peš ali na konju?"

"Nista mi povedala."

"Hm! Kdaj se vrne Peter?"

"Tudi tega mi ni povedal."

"Kdaj pa je bil ta mož pri vas?"

"Torej je šel z njim? Kam pa?"

"Nista mi povedala."

"Hm! Kdaj se vrne Peter?"

"Tudi tega mi ni povedal."

"Kdaj pa je bil ta mož pri vas?"

"Torej ne veš, kaj je hotel."

"Vem. Mojega moža je hotel."

"Ali je prišel peš ali na konju?"

"Nista mi povedala."

"Hm! Kdaj se vrne Peter?"

"Tudi tega mi ni povedal."

"Kdaj pa je bil ta mož pri vas?"

"Torej ne veš, kaj je hotel."

"Vem. Mojega moža je hotel."

"Ali je prišel peš ali na konju?"

"Nista mi povedala."

"Hm! Kdaj se vrne Peter?"

"Tudi tega mi ni povedal."

"Kdaj pa je bil ta mož pri vas?"

"Torej ne veš, kaj je hotel."

"Vem. Mojega moža je hotel."

Brez srca.

Dr. Ivo Česnik.

Pusti se zde uradniku pogosto sodnji akti, ko jih lista, studira in resuje. A iz njih govori življenje, veliko zgodb se here v njih, včasih komičnih, včasih smesnih, največkrat pa tragicnih. Popisan je v njih strašanski egoizem. Zob za zob, kri za kri! Ugovor pobija ugovor, prisega prisego. Za pol metrova sveta teče lastniška pravda celo leto, stane čez 500 kron, rod prepir, kletev, jeso, sovraštvo in zasebne tožbe radi razdaljnjega časti! V sodnih aktih so zapisane pritajene solze, očito kesanje in žalost. Sodni akti govore dolge romane o nezvestobi moža do žene, o zapeljanih dekletih, o sovraštvu med starimi in otroci, o brusenosti mater in očetov.

Naj vam povem tako zgodbo, ki sem jo bral v sodnih aktih. O Tratarju iz Loga so govorili iti akti in so bili žalostni kot pogrebna pesem.

Prvi akti pripoveduje tole. Marko Tratar je imel v Logu ceden, lep dom, gostilno in trgovino na samotnem križišču potov s hribcem. Vse to mu je izročil oče, ko je umiral in mu svetoval, naj si vzame pridno ženico, ki mu bo podpirala z molitvijo in delom tri ogle pri hiši. Po Martinakovi Metki naj vprasa, ki je dobra in poštena.

"Sin, glej na urne roke, sreča in pamet! Od žene je odvisna vsa tvorja blodenošč. Ne jemlj Franice iz Rovt, ki ti je zleza v srce. Rečem ti, da ti ne prinese sreče. Lepa je, in to je vse. Kesal se bos, če jo vzameš."

Tako je govoril oče na smrtni postelji, sin Marko ga je slišal in si zapomnil njegove besede, a ko je legal stari oče v grob, so mu izginile iz spomina njegove besede. Sreča je govorila, sreča je zbralna in izvolila Francko iz Rovt.

Francka je bila rohata, špičastega jezika, zapravljiva in vedno vesela. Držala se je krème, na polje je ni bilo mogoče spraviti, v hlev je stopila nerada.

Marko je kmalu očažil te ženine lastnosti in jo pokaral. A zadel je v sršenovo gnezdo.

"Misliš, da ti boma za deklo pri hiši? Gostilno ti opravljam, kuham ti, strežem ti kot baronu. Če nisi zadovoljen, pojdem domov!"

Marko jo je tolazil, naj ne bo huda, mesto da bi ji pokazal vrata in jo zapoldil.

Pri Tratarju se je začel dirindaj. Fantalini so se ustavljali pozno v noč v krēmi in pili in gledali lepo Francko in ji napivali in trkali z njo, da je postal dobre volje in se opila in delala gostom napačne rancine. Če ni bilo moža doma, je nosila na mize šunko in žganec, dobro zabeljene, in se snejala s fanti in možmi. Kupila je gramofon, in začelo se je velikansko veselje v Logu. Veleni so o njem vsi hribcevi v devetih farah.

Marko se je v začetku jokal nad tem početjem, nato je obupal nad vsem in začel piti in zanemarjati poljska in domača dela.

Kmetija je šla navzdol.

Francka je dobila otroka, a bil ji je v nadleglo. Markov je bil in Marka ni marala, zato ji tudi otrok ni bil po volji. Že od rojstva je bil Markec slaboten. Francka ga je puščala po cele popoldnevi v zibelni, niga preoblačili in umivala. V pjanosti je pogosto vpila nad njim, in Marko je klel, če je sinček jokal. otrok je živel brez materinske in očetovske ljubezni žalostno življenje. Izgordilo se je, da je dobil božast. Francka ga je nabila neke noči. Od strahu se je začel viti. Bolhal je Markec in trpel dokler ni umrl.

Ljudje so govorili o vzroku njegove smrti čudne stvari, ki sem jih ravno opisal. Orožniki so naznani zadeli državnemu pravdinstvu. Prišla je komisija, odkopali so mrljčica in ga v mrtvjačni raztelesili. Bila ga kost in koža, ki so že glodalci. Francka je bila stravena in

jokala, Marko se je držal rešno.

In zgodilo se je, da sta bila poklicana v mesto pred sodnike. Resno so se držali in zahitevali od njih odgovor na razna vprašanja. Državni pravnik je svečano in resno utemeljeval obtožnico, zagovornik je pobijal in predlagal oprostitev.

Francka je jokala, da bi se smisila kamnu, Marko je ogorčen gledel predse s povešeno glavo. Sodniki, resni možje, so vse natanko in podrobno razmisli in obtoženco oprostili.

Francka se je zahvalila in šla vesela iz dvorane in še tisti večer je doma plesala in se opila. Marko je bil top za ves svet. Na njegovem obrazu se je brala misel: "Če danes vame vse skupaj vrag, ni nič škode."

Akti govorjevali. Francka je živel naprej staro življenje. Marko se ni pobjoščil. Pri Tratarju se je plesalo in pilo, gramofon je igral poskočne polke in valčke, grunt je po šel, navzdol, jedli so ga delavci, hlapili in dekla in upniki, ki so dajali Marku na up blago za prodajalno in vino za gostilno.

A to nas ne zanima toliko. Akti pripovedujejo hujšo zgodbo, zgodbo nedolžnega otroka.

V petem letu je Francka počila drugo dete, šibko deklico. Pri krstu so ji dali ime Minka.

Mati se ni brigala za njo, oče tudi ne, stradala je in jokala.

Ko je izpolnila eno leto, je bila tanka in revna, njen udje so se živili in skrivili, hoditi ni mogla, drsala je le po tleh, glava pa je bila širčka in debela. Prišle so ure, ko se je ubogi otrok zvijal v bolečinah in trpel neizmerno. Francka in Marko se nista brigala za njo.

Zgodilo se je tiste dni, da so jima vzel gostilniško koncesijo, in ne dolgo na to so pritisknili vsi upniki namah in jima prodali grunt in hišo na dražbi.

Tisti dan sta pila v trgu in pustili Minko samo v zaklenjeni hiši brez varuhova. Otrok je jokal in vplil v zibelni in se premetal v umazanih junjah. Nične ni čul njegovih klicev in vzdihov, nične ni mislil na njegovo trpljenje. Preobrnila se je zibel, in pod njo je ležala na obrazu Minka in se zadušila.

Ko sta ponoči prisla domov Francka in Marko vinjena in jezna na ves svet, sta debila Minko mrtvo. Ustrašila sta se in razveselila obenem, ustrašila, ker sta imela slabu vest, razveselila, ker jima ne bo otrok več delal nadlegle.

"Da bi le kazni ne bilo!" je rekel Marko v pjanosti.

"Kaksna kazan! Zakaj?" je odvrnila Francka.

"Napravila otroku mrtvaški oder, umivja ga in preblečiva! Kdo nama kaj more?"

Storila sta vse po nasvetu modre mater Francke in šla leč.

Drugo jutro je šel Marko naznaniti k fari, da mu je umrl otrok. Zazvonilo je kmalu nato in visokih lin in raznesel se je glas, da je Bog rešil ubogu Minko vsega trpljenja. Ljudje so jeli kaj nato šepetati razne stvari, ker so vedeli, kje sta bila Francka in Marko prejšnji dan in da sta pila pozno v noč v trgu in pustila doma otroka brez varstva.

Zvedeli so to orčniki, zvedela je sodnija in ukazala prenesti otroka v mrtvašnico. Prišla je komisija, in zdravnik je ugotovil, da se je otrok zadušil. Zasišli so Marka in Francko, ki sta jokala in dokazovala, da je otrok umrl naravne smrti.

Ko je komisija odšla iz vase, se je Marko zaklel: "V Ameriko pojdem. Tukaj so sami psi. Do kosti so naju obrali in zdaj bi radi se najine kosti ogledali."

Toda predno sta se odpeljala čez morje v novi svet, ju je sednja poklicala na odgovor. Tudi zdaj ju je zagovarjal janičar, ona je točila solze. Marko je bil aptičen in malomarno odgovarjal na vprašanja. Nič niso pomagale solze, zaman je bil lepo sestavljeni nogovoz. Marko in Fran-

cka sta bila obsojena na mesec dni zapora.

Tu nehaajo akti s svojim govorjenjem. Dalje pa govorljivi ljudski glas: Pravi, da sta po dostani kazni odšla v Ameriko in da ju ni nihče več videl v domačiji.

AMERIKA IN AMERIKANCI.

(Spisal Rev. I. M. Trunk)

Ta lična knjiga je sedaj polnoma dokončana in tiskana v 12 zvezkih ter obsegu 608 strani v osmerki. V knjigi je najti mnogo zanimivosti o ameriških Slovencih in tudi poučne zgodovinske tvarine. Polna je lepih slik nanašajočih se na naš slovenski življenj v tej deželi.

Va knjiga velja \$3.60 in za vsako slovensko hišo je lepotičje; za vse rojake, ki se pa vrenejo v staro domovino po trajen spomin. Da se iz knjige kaj ne izgubi, je priporočati, da se vezati v takoj lepo ohrani.

Izdajel je imel zato velike stroške pri tej knjigi, zato pa nas ameriške Slovence neka dolžnost veže, da mu olajšamo breme ter po knjigi sezemo.

Dobiti je pri izdajelju: Rev. I. M. Trunk, Villach, Austria, ali pri Rev. Alojzij Blazniku, Haverstraw, N. J., pa tudi mi radi posredujemo v to, ako se nam znesek \$3.60 dopošlje.

Rojaki, sezite po tej lepi in zanimivi knjigi!

Cistost.

je prva potrebenčina dobrega dobrega zdravja. Najboljše jo povsušuje Severovo Zdravilno Milo, (Severa's Medicated Skin Soap), katero tudi vzdržuje kozho zdravo. Ako se redno rabi, neprilike, kakor ogre, prišči.

LAUBOV GOLDEN R&D KRÜH

je narejen v pekarni tako čist, kakor od vaše matere, draga gospa. Okusen kruh, vsak hlebec zavit v papir. Vsi grocerji.

The Jacob Laub Baking Company 4919 LORAIN AVE.

SLOVENSKO PODJETJE.

Zavarujem proti ognju in drugim nezgodam. ::

POSEBNOST! Varnostni bondi za društvene uradnike po 25c od \$100.00 na leto. — Javni notar. — Pojasnila in nasveti zastonj.

August Haffner,
1107 E. 61st St.

NAJBOLJŠE SMODKE SLOVENSKEGA IZDELKA SO SMODKE Slovenske Dobrodolne Zveze.

IZDELUJE JIH JOHN BREKVAR, 3528 St. Clair-ave, Članji sezite po teh smodkah.

GEO. TRAVNIKAR,

Old Bank Cafe

Fina domača slovenska gostilna z najboljšo in točno postrežbo. Najbolje pivo, domače vino, izvrstni likeri in šampanjec.

5501 ST. CLAIR AVE.
vogal 55 ceste.

GLEJTE NA HIŠO S STOLPOM.

NIZKE KOLONISTNE CENE

na Severo-Zapad in Jugo-Zapad potom

NICKEL PLATE ŽELEZNICE.

Listki so veljavni od 15. marca do 15. aprila.

Vozni listki za tja in sem vsaki prvi in tretji tork v mesecu. Spalni vozovi, direktna zveza, nizke cene. Jedilni vozovi pri vlakih. Vprašajte.

E. A. Akers, G. P. & T. A. Cleveland, Ohio.

IZURJENI ČEŠKI knjigovez

B. F. PRIHODA

se priporoča Slovencem v vezavo vsako-vrstnih knjig, posebno pripovednih in mašnih. Ljubo delo, nizke cene. # # #

Naročila spremena
CLEV. AMERIKA,
6119 ST. CLAIR AVE.

SLOVENSKA TRGOVINA

S POHIŠTVOV.

Na tem mestu se moram zahvaliti slovenskemu občinstvu, ki me je tekmo začetka moje trgovine pa do danes vedno obiskovalo v obilnem številu, in kupovalo pohištvo, katerega dobite vedno v polni izberi v moji trgovini. Upam, da je bil vsak zadovoljen s postrežbo in cenami, in bom tudi v prihodnosti skušal vsem odjemalcem uljudno in pošteno postreči.

Naznanjam, da imam jako lepo zalogo otročjih vozičkov, ki se sedaj potrebujejo. Da si vsaka mati lahko kupi tak voziček sem sklenil znižati cene in sicer kakor vidite na slikah:

Voziček vreden \$6.00 sedaj samo \$4.75

Voziček vreden \$11.00 sedaj samo \$7.25

Voziček vreden \$13.25 sedaj samo \$9.25

Voziček vreden \$15.25, sedaj samo \$11.25

Vozilci so trpežni in jako komodni za vožnjo. Imam v zalogi tudi lepe zibelje, ki so avtomatično same zibeljejo. Priporočam pa Slovencem tudi polno vrsto vsega pohištva za dom in kuhinjo. Posebno se priporočam novoporočencem.

FRANK ZAKRAJŠEK,

6208 ST. CLAIR AVE.

Prodajalna, kjer ste dobrodošli, če kupite kaj ali ne.

Trgovska znamka z vsak-m nakupom.

REIMER'S

3413-23 St. Clair-ave, blizu železniškega križišča.

Ena indvajset let v istem prostoru.

Ni odprt v nedeljo.

Ena cena vsem in sicer najnižja.

Dajemo in odvzemamo rudočne znamke.

NOVA SPOMLADNA OBLEKA ZA ŽENSKE IN OTROKE.

ŽENSKE OBLEKE.

Popolno volnene serge obleke, osem izbranih vzorcev v vseh barvah, lepo okrašene s čipkami in svilo ter bulgarsko pletenino.

Po \$8.95 in \$4.95

Scena.

Tonj Seljan.

"Poberte se! — Baraba!"
Padla je beseda, težka in nemudljiva v ranila je delavca sreč. Skuden je stal pred pisalnikom in bilo je videti, kakor da mu je vzel sapo. Kakor se kmet ozira v pogubne, strelonošne oblake, tako se je vzel v tolsti obraz zaripljenega gospoda tovarnarja.

"Ustavljen sem, sub in mrsav na videz in izmučen, zato me zmenja, in pa zato, ker je preveren in ker sedi na varnem mestu misli, da bi se mu moglo skrbiti. Ampak ta beseda — posprenačna za nas delavec, je gošča, težka in krivčna."

"Ni odšel iz sobe, kakor je želel gospod, kakor mu je zapovedal, marveč stal je tam pred mizo in mescal klobuk med presti."

"Ce bi si premisli, gospod, krepak sem še — kot malokola."

"Povedal sem vam! — Ne pozabitevam vas! Niste zato!"

Delo mi je izpolio kri iz lic, da so zbledela; delo in napor na mi iznenil možeg, da se mi hrbet in mi život leže v dve gubi, navzlie še mladim letom — ampak jaz nisem temen krv."

"Gospod —"

Oti so zablestele, ko je pogledal debelemu gospodu, sedemnemu za pisalnikom, v obraz. Pospoglji nasmej je opazil v svih očeh in veliko, prevzetočno izrazit in samozavest tirana.

"Kaj hočeš? Kaj mi moreš?"
so vprašale tiranske oči in se zasmajale.

"Ne potrebujem! Ne potrebujem!"

Delavec se je zmedel.

"Gospod, delal sem vam vse skor in v veseljem in vdano in kresto — in zdaj me odstavljate... a verjemete mi — : se bi delal, potrudil bi se — mnogo je še moči v teh rokah..."

Kole, katere sta za hip pogledala oba, so bile trde in župane, a kise so bile nabrekke in ne videle kot jedva z rušo pokrite korenine ali kot močne ravnje, vodeče in razgibajoče pravice.

Nekaj nade je vzplavalo med tem v delavčeve oči; porajal se je up: prošnja bo morda presegala trdo, sebično srce. — In res — videti je bilo, kolik je gašnil gospoda, kot da se ga prijemje mehko: na obrazu se je pojavila sprememb.

"Oprostite, ker sem pravkar izrazil nepremišljeno besedo," je govoril skoro s sladkim glasom, — "toda pomislite: — ste, opesani — mladi se ne ponljajo in ne kaže mi jih odgovarjati. Saj vidite: ne kaže — pomislite — saj ste razumni mož."

"Razumni mož! — In kaj si govoril ravno kar?..." je začela delavčeva duša in besede so same privrele iz pris:

"A kako naj živim? Kaj naj začnem z družino? — Deset nos je in sam sem za delo in nujaj naj tudi jaz ne delam! Ali naj gremo živi pod zemljoi? Ali naj krademo? Se vam ne zdi, da bi bila to krivica, če mi vzameš zasluzek, — ne tako ne smem reči... če mi vzameš trpljenje, katero bi rad presegjal v korist, samo da živim? Se li s tem ne zagrešite pred Bogom?"

Delavčeva zatirana volja je siloma buknila na dan. Vzrav nad se je pred gospodom in gledal vprašajoče, skoro drzno.

Sladki nasmej je vnovič izginil iz tovarnarjevega obraza. "Vaša glava — vaš svet! — Z vami ni mogče govoriti." Pomocij je pero v tintonik in pustil pred se na pol popisano polo.

"Plačo ste dobili v redu?" je dodal še in se ozrl poslednjkrat na delavca — potem je začel pisati.

Delavec pa kakor da ni slišel vprašanja, ali kakor da se njega niti oddleč ne bi bilko, se je prestolil z noge na nogo in je gledal gospoda nekako smodorno. "Pa bi me vendar še obdržali..." je spregovoril, a na temi besedami si ne upam nastaviti.

Vrača: vprašale

so, a niso pričakovali in tudi ne pričakale odgovora.

Delavec si je, te besede spregovorivši, orzl solzo in počasi odhajal iz pisarne na cesto.

"In to je gospod! — niti človek ni, in meni je rekel baraba, toda, toda —"

* * *

Uničilo, strlo ga je delo in postal je obupan revež. Vse svoje moči je pustil debelemu gospodu in gospod ga, obrabljenega in betežnega, ni hotel poznavati več. Zmanjkalo je moči, dogorel je ogenj, odmerjen in naklonjen mu od Boga, preveč se je gnal na korist debelemu gospodu in strl se je: omagjal je, opesal; predno si zasluzil pokojino, je moral iti v pokojo, v nemirni pokojo; moral je iti počivat, zakaj delo pri debelom gospodu je bilo težko in je zahtevalo veliko moči.

Razočaranje.

Podkrinski.

Jesen je kraljevala v deželi z vso svojo otočnostjo, ko se je vršal iz tujine Jazbarjev Jernej, ki je prebil dve tretji in svojega življenja na tujih tleh, tam dalč za visokimi gorami. Živel je na tujem, a pozbil ni domovine. Zato se je veselil, da vidi še enkrat krasni košček zemlje, kjer mu je tekla zibelka, ono zemljo, "kateri počivajo njegovi predniki.

Zahrepel je po domovini, katere ni videl petdeset let.

"Se par let, potem bom šel, da se poslovim od nje, iz kateri me je pregnala kruta usoda v daljni svet." Tako si je govoril Jernej, kadar se ga je polastiilo ono čudno hrepeneje, ki se nenadoma prikrade v srce. A to hrepeneje ga je napolosed premagalo, nič več ni mogel živeti in napotil se je proti domovini. Že je zagledal domače grše, raz katerih so ga pozdravljale bele cerkvice, dospel je do polja, na katerem je delao sto pridnih rok, da sprevajajo v kleti sadove celoletnega truda. Odkril se je in se zemlji v očeh je zrl na majhno vasico, ki se je belila med zelenimi stoltnimi lipami.

Prišel je do prve hišice, ki je stala ob cesti sredi cvetičnega vrta. Bila mu je dobro znana ta hišica, saj je kot mladenič mnogokrat zahajal tudi v njej v sas v svojem prijatelju Marku.

Stopil je v vežo. Vse predrgačeno.

Prišla mu je nasproti deklica. "Kako ti je ime in čigava hoči si?" je vprašal Jernej deklico.

"Marica mi je ime in moj oče so bili Marko."

"Marko je tvoj oče! A kje je Marko? — pokliči očeta, dobra deklica, povej mu, da se je vrnil njegov prijatel Jernej."

"Nimamo več očeta, starim že tri mesece počivajo na pokopališču pri sv. Vidu," mu je odgovorila deklica.

"Toraj je umrl", je zamrmrl Jernej. Poslovil se je in odšel v vas. To je bila prva kaplja otrošnosti, ki je kanila v čas veselja, da je umrl najboljši prijatel iz prve mladosti. Oziral se je na desno in levo, povsod so ga pozdravljali znani kraji, kjer se je igral kot otrok, pa sel živinico in pozneje obdeloval polje svojega očeta. Vsaka pred zemlji mu je budila spomin na nekdajnost.

Srečaval je ljudi, mlade in stare, jih prijazno pozdravljali in ogovarjali. A vsak mu je odgovoril kakor tujuč, ki ga je samo slučaj zanesel v ono vas. Težko je bilo Jerneju, ker je doživel tak sprejem na domačih tleh. Kakor tujec se je vrnil v rodno vas.

"Doma me bodo spoznali," se je tolazil Jernej. Spoznal me bo brat, spoznala sestra. Saj ni mogče, da bi pozabil name."

Že je zagledal domačo horbo. Oko se mu je orosilo. Hitel je, da čim preje stopi v hišo, dà ga objame oni sveti mir, ki vlada samo pod rodnim krovom. Razglog je stopil v hišo. Prišla so iz sobe ljudje,

segla in izmučenega starčka.

"Kdo ste, stari mož, kaj hočete pri nas?" so ga vprašali.

Tudi Jernej se je z začudenjem obrnil proti njim, v njegovem pogledu je bilo brati očitanje, čes, čemu me izpravljate vse to in odkod imate pravico tako govoriti z menoj pod rojstno streho?

"Ali ne poznate vašega Jerneja, ki se je vrnil iz tujine?" jih je vprašal z očitajočim glasom. Takoj pa se je spomnil, da ga ni bilo pol stoletja doma, da je vendar mogoče, da ga ne poznajo.

"Mi ne poznamo nobenega Jerneja, ki bi bil šel v tujino," so mu odgovorili navzoči.

"Jaz sem Jernej, vaš stric. A kje je moj brat Jože?"

"Jaz sem gospodar te hiše," se je oglasil sključen možiček izza mize, "toda jaz nimam nobenega brata Jerneja. Vi ste se gotovo zmotili in ste zamenjali hiše."

"Ne, nisem se zmotil. Saj je to Jazbarjeva hiša?"

"A vi ste Jazbarjevi. Ta hiša je bila sicer Jazbarjeva, pa sem jo na javni dražbi kupil jaz," se je zopet oglasil starci.

"Kje je moj brat, kam ste ga zapodili?"

"Vaš brat počiva že leta pod hladno rušo, kamor ga je spravila žalost, ker so mu prodali dom."

Jernej je zaplakal nad bratovo nesrečo, vzel v roke potpolno palico in odšel iz hiše.

"Ah, da sem moral doživeti ta trenutek, da sem stopil kot tujec v rojstno hišo! Zakaj nisem ostal v tujini, da bi umrl s slabim hrepenjenjem po domovini? Sedaj bo zamrlo v duši tudi to hrepenjenje, ker vidim, da je tudi nad rojstno hišo razprostrala nesreča svoja črnka.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Grobovi so bili poraščeni z raznobarvanimi jesenskimi cvettkami. "Blagor vam, ki počivate v hladni zemlji!" je šepetal Jernej. "Da bi bil umrl tudi jaz poprej, bi mi bilo prihranjen mnogo bolesti..."

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Grobovi so bili poraščeni z raznobarvanimi jesenskimi cvettkami. "Blagor vam, ki počivate v hladni zemlji!" je šepetal Jernej. "Da bi bil umrl tudi jaz poprej, bi mi bilo prihranjen mnogo bolesti..."

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno butaro na plečih, se je odpravil iz vasi, v kateri ni imel ničesar več iskati, in krenil proti vaškemu pokopališču.

Tako je zdihoval nesrečni mož, kateremu se je velika radoš ob vrnitvi v domovino izpremenila v globoko žalost.

Cutil se je silno nesrečnega, ker je bil tujec na rodnih tleh, od nikogar poznan, nihče ga ni pogrešal. Sključen, kakor bi noči ogromno